

Brussel, 23 juni 2026
(OR. en)

10740/26

Interinstitutioneel dossier:
2025/0400(COD)

ENER 412
CLIMA 340
CONSOM 206
TRANS 433
AGRI 516
IND 427
ENV 769
COMPET 791
FORETS 98
CODEC 1233
IA 171

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de Raad
nr. vorig doc.:	10341/26
nr. Comdoc.:	16775/25
Betreft:	Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 en (EU) 2024/1788 wat betreft het versnellen van vergunningsprocedures - Algemene oriëntatie

I. INLEIDING

1. Op 10 december 2025 heeft de Commissie een voorstel ingediend voor de herziening van de verordening betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur¹ (TEN-E-verordening) en een voorstel voor een wijzigingsrichtlijn wat betreft het versnellen van vergunningsprocedures² (vergunningsrichtlijn). De twee voorstellen maken deel uit van het pakket Europese netten, en gaan vergezeld van een mededeling van de Commissie en twee documenten met richtsnoeren.
2. De voorgestelde vergunningsrichtlijn heeft tot doel de vergunningverlening voor energie-infrastructuurprojecten te versnellen door middel van gerichte wijzigingen van drie richtlijnen: de richtlijn hernieuwbare energie, de richtlijn elektriciteitsmarkt en de richtlijn gasmarkt.

II. STAND VAN ZAKEN

3. Op 11 december 2025 heeft de Commissie het voorstel voor de vergunningsrichtlijn in de Groep energie gepresenteerd.
4. Op 15 december 2025 hielden de ministers tijdens de zitting van de Raad TTE (Energie) een oriënterend debat over het pakket Europese netten op basis van een achtergronddocument (doc. 15896/25).
5. Op 13 januari 2026 heeft de Commissie in de Groep energie de begeleidende effectbeoordeling bij het pakket Europese netten gepresenteerd, en tijdens dezelfde vergadering is de groep begonnen met de artikelsgewijze bespreking van de voorstellen.
6. Op 16 maart 2026 hielden de ministers tijdens de zitting van de Raad TTE (Energie) een tweede oriënterend debat over het pakket Europese netten op basis van een achtergronddocument (doc. 6281/26).

¹ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende richtsnoeren voor de trans-Europees energie-infrastructuur, tot wijziging van de Verordeningen (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 en (EU) 2024/1789, en tot intrekking van Verordening (EU) 2022/869 (doc. 16772/25 + ADD 1 + ADD 2).

² Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 en (EU) 2024/1788 wat betreft het versnellen van de vergunningsprocedures (doc. 16775/25).

7. In zijn conclusies van 19 maart 2026 riep de Europese Raad de beide wetgevers op om “in 2026 overeenstemming te bereiken over een ambitieus pakket Europese netten om snel de nodige infrastructuur te bouwen, de bescherming en de weerbaarheid ervan te waarborgen, en de interconnecties, op nationaal en trans-Europees niveau, te verbeteren, onder meer door de vergunningsprocedures te stroomlijnen en te versnellen, en aldus bij te dragen aan een geïntegreerde en robuustere energiemarkt, en tegelijkertijd een flexibele aanpak te bepalen voor nationale congestieontvangsten uit interne biedzones, waarbij rekening wordt gehouden met nationale omstandigheden”. Het pakket Europese netten is ook opgenomen als een van de prioritaire doelstellingen in de routekaart “Eén Europa, één markt” van het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie.
8. Op 20 mei 2026 heeft het Comité van permanente vertegenwoordigers op basis van een discussienota (doc. 8469/26) richtsnoeren verstrekt voor de verdere werkzaamheden met betrekking tot het pakket Europese netten, met de nadruk op het hoofdscenario, congestie-inkomsten, veiligheid en veerkracht van grensoverschrijdende energie-infrastructuur, stilzwijgende goedkeuring en ruimtelijke ordening.
9. Op 17 juni 2026 heeft het Comité van permanente vertegenwoordigers het ontwerp van algemene oriëntatie besproken. Uit de besprekingen bleek dat de compromistekst van het voorzitterschap brede steun geniet. Slechts enkele delegaties formuleerden bezwaren bij specifieke punten in de tekst.
10. Op basis van de bovengenoemde oriënterende debatten in de Raad, de opmerkingen van de lidstaten tijdens de bespreking van het wetgevingsvoorstel in de Groep energie, de richtsnoeren van de Europese Raad van 19 maart 2026 en het resultaat van de bespreking in het Comité van permanente vertegenwoordigers, heeft het voorzitterschap zeven herzieningen van het voorstel voor de vergunningsrichtlijn ingediend.
11. De meest recente compromistekst van het voorzitterschap voor de vergunningsrichtlijn (REV 7) staat in document ST 10740/26. Nieuwe tekst staat **vetgedrukt**, en schrappingen zijn aangegeven met [...].

III. BEOORDELING DOOR ANDERE INSTELLINGEN

12. In het Europees Parlement heeft de Commissie industrie, onderzoek en energie (ITRE) de leiding over het dossier. De rapporteur voor de vergunningsrichtlijn is Niels Fuglsang (S&D, DK). Het Europees Parlement zal naar verwachting in juli 2026 zijn standpunt over de vergunningsrichtlijn vaststellen.
13. Het Comité van de Regio's heeft op 5 maart 2026 een advies uitgebracht over het pakket Europese netten³. Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft op 18 maart 2026 advies uitgebracht over het pakket Europese netten⁴.

IV. BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN HET COMPROMISVOORSTEL VAN HET VOORZITTERSCHAP

Artikel 1: wijzigingen van specifieke artikelen van de richtlijn hernieuwbare energie

14. In artikel 15 quater over ruimtelijke ordening werd de lidstaten enige flexibiliteit geboden met betrekking tot de vraag waar zij besluiten projecten op het gebied van hernieuwbare energie te installeren. In overweging 4 is een definitie toegevoegd van “grote gebieden” waar de lidstaten de ontwikkeling van hernieuwbare energie niet mogen uitsluiten. Het gaat om gebieden waar de uitsluiting van projecten op het gebied van hernieuwbare energie de verwezenlijking van de nationale bijdrage van een lidstaat aan hernieuwbare energie, zoals uiteengezet in zijn geïntegreerd nationaal energie- en klimaatplan, in gevaar zou brengen. Ook werd verduidelijkt dat dit artikel defensieoverwegingen onverlet laat. In dit artikel is de termijn voor het invoeren van de gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie verlengd tot 31 december 2027.
15. In artikel 15 quinquies werd op het vlak van technologie, locatie of omvang van projecten meer flexibiliteit geboden met betrekking tot het delen van de voordelen van projecten op het gebied van hernieuwbare energie met de lokale burgers en gemeenschappen.

³ Doc. 9866/26.

⁴ Doc. 9868/26.

16. Ook in artikel 15 quinquies werd het aanwijzen van een onafhankelijke facilitator om de dialoog tussen projectontwikkelaar en het grote publiek over projecten op het gebied van hernieuwbare energie te bevorderen, vrijwillig gemaakt. Er werd verduidelijkt dat de facilitator een onafhankelijke derde partij is, en mogelijk een overheidsinstantie. De facilitator mag geen financiële belangen hebben die verband houden met de ontwikkelaar.
17. In artikel 16 werd het opzetten van een digitaal portaal voor alle stappen van de vergunningsprocedure ook vrijwillig gemaakt. Gekoppelde portalen zijn nu ook mogelijk in plaats van één enkel portaal. De overwegingen 7 en 33 zijn dienovereenkomstig aangepast.
18. In artikel 16 ter is de bepaling betreffende mitigerende maatregelen in verband met de bescherming van soorten opnieuw opgenomen.
19. Ook in artikel 16 ter werden de bepalingen inzake stilzwijgende goedkeuring vrijwillig gemaakt. Het staat de lidstaten vrij om, indien zij dat wensen, stilzwijgende goedkeuring toe te passen bij milieubeslissingen en definitieve besluiten. De overwegingen 8 en 21 zijn dienovereenkomstig aangepast.
20. In artikel 16 quater zijn de bepalingen inzake de repowering van windenergie verduidelijkt. De desbetreffende vrijstellingen werden uitgebreid tot nationale veiligheidsoverwegingen en wijzigingen in ruimtelijke ordening. Er wordt meer flexibiliteit geboden in verband met de regels inzake ruimtelijke ordening en de inachtneming van de grondwettelijke bevoegdheden.
21. In artikel 16 quinquies zijn beperkingen toegevoegd ter bescherming van de veiligheidsbelangen met betrekking tot de installatie van apparatuur voor zonne-energie en energieopslag op één locatie. Er werd toegevoegd dat bepaalde gebieden van de bepalingen van dit artikel kunnen worden uitgesloten om redenen van defensie- en veiligheidsbelang. Daarnaast zijn de bepalingen om belemmeringen voor plug-in mini-zonne-energiesystemen weg te nemen gewijzigd om maatregelen op te nemen om de veiligheid en de netstabiliteit te waarborgen. Overweging 10a en de definitie (artikel 10 bis) met betrekking tot plug-in mini-zonne-energiesystemen werden verduidelijkt.
22. In artikel 16 septies is uitgelegd dat de lidstaten het vermoeden van dwingend openbaar belang voor hernieuwbare-energieprojecten kunnen toepassen op procedures inzake ruimtelijke ordening. Nationale defensie- en veiligheidsbelangen zijn toegevoegd aan de redenen voor vrijstelling van het vermoeden van dwingend openbaar belang.

23. In artikel 16 octies omvatten compenserende maatregelen nu ook geldelijke compensatie, voor zover het nationale recht dit toestaat.
24. In artikel 16 nonies werden de termijnen voor de vergunningsprocedures voor standalone-energieopslag met tot zes maanden verlengd. Wat de pompopslag van waterkracht betreft, kan deze termijn verder worden verlengd indien dit naar behoren wordt gemotiveerd.
25. In artikel 16 decies is de termijn voor aanvragen voor laadstations verlengd tot 45 dagen. De duur van de vergunningsprocedure voor laadstations mag niet meer dan zes maanden bedragen, maar kan in naar behoren gemotiveerde gevallen met nog eens zes maanden worden verlengd.
26. In artikel 16 undecies is bepaald dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat hybridisatie van een installatie voor de productie van hernieuwbare energie nog mogelijk blijft na een wijziging in de status van de grond waarop de installatie zich bevindt, zonder afbreuk te doen aan de grondwettelijke bevoegdheden. Overweging 14b bevat meer details met betrekking tot hybridisatie en de flexibiliteit die erdoor wordt geboden.
27. In artikel 17 werd de termijn voor netaansluiting verlengd tot zes maanden en werd het woord “vergunning” geschrapt, aangezien dit niet noodzakelijkerwijs van toepassing is op netaansluitingen.

Artikel 2: wijzigingen van specifieke artikelen van de richtlijn betreffende de opzet van de elektriciteitsmarkt

28. In artikel 8 zijn de wijzigingen met betrekking tot stilzwijgende goedkeuring (artikel 8, lid 3, punt b)) en het digitale portaal (artikel 8, lid 4) in overeenstemming gebracht met de wijzigingen in artikel 1 van het voorstel.
29. In artikel 8, lid 3, punt b), is de mogelijke verlenging van de termijn voor de vergunningsprocedures voor infrastructuur voor elektriciteitstransmissie- of -distributiesystemen, gewijzigd van 18 naar 30 maanden. Er wordt nu ook expliciet aangegeven dat de vergunning voor infrastructuur voor transmissie- of distributiesystemen als essentieel wordt beschouwd voor de integratie van hernieuwbare-energiebronnen, alsook voor het bereiken van de klimaat- en energiedoelstellingen en de doelstelling inzake klimaatneutraliteit.

30. In artikel 8, lid 8, is uitdrukkelijk bepaald dat de planning, aanleg en exploitatie van infrastructuur voor transmissie- en distributiesystemen worden geacht in het algemeen belang te zijn, met uitzondering van de bescherming van cultureel erfgoed.
31. In hetzelfde artikel zijn de nieuwe leden 12 bis, 12 ter en 13 quater ingevoegd om de infrastructuur voor transmissie- of distributiesystemen vrij te stellen van de bepalingen van de kaderrichtlijn water, de richtlijn bodemmonitoring en de kaderrichtlijn mariene strategie.
32. In artikel 8 bis is een vrijstelling ingevoerd voor kleine gesloten distributiesystemen, zodat zij als distributiesysteembeheerders worden beschouwd.
33. In artikel 40 bis is het indienen van het tienjarig netontwikkelingsplan bij de regulerende instantie of een andere instantie, indien een lidstaat daartoe een andere bevoegde instantie heeft aangewezen, toegevoegd als vereiste. Daarnaast kunnen gevoeligheidsanalyses en aanvullende scenario's of gevoeligheden in aanmerking worden genomen om de beslissingen beter te onderbouwen.

Artikel 3: wijzigingen van specifieke artikelen van de gasrichtlijn

34. In artikel 8 zijn wijzigingen aangebracht om de bepalingen inzake stilzwijgende goedkeuring (artikel 8, lid 5, punt c)) en het digitale portaal (artikel 8, lid 16) in overeenstemming te brengen met andere delen van het voorstel.
35. In artikel 8, lid 6, punt a), is een bepaling opgenomen om de planning, aanleg en exploitatie van waterstoftransmissie- en -distributiesystemen vrij te stellen van een beoordeling van stikstofemissies.

V. CONCLUSIE

36. De Raad wordt verzocht tot een algemene oriëntatie te komen op basis van de tekst in de bijlage bij deze nota.

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 en (EU) 2024/1788 wat betreft het versnellen van vergunningsprocedures

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 192, lid 1, en artikel 194, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

¹ PB C , , blz. .

² PB C , , blz. .

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Trage en ingewikkelde vergunningsprocedures, ook voor netaansluitingen, behoren tot de belangrijkste factoren die tot vertragingen bij de ontwikkeling van energieprojecten leiden. De aanleg van elektriciteitstransmissienetten duurt ongeveer tien jaar, waarbij vergunningverlening goed is voor meer dan de helft van de benodigde tijd. Evenzo kan de duur van het verlenen van vergunningen voor hernieuwbare-energieprojecten nog steeds tot negen jaar oplopen, afhankelijk van de lidstaat en de betrokken technologie. De aanleg van opslaginstallaties kan, afhankelijk van de technologie, één tot zeven jaar in beslag nemen. De vergunningsprocedures voor de bouw of transformatie van laadstations langs snelwegen en in depots kunnen in sommige lidstaten tot twee jaar in beslag nemen. De trage vergunningverlening is onder meer te wijten aan versnipperde administratieve systemen bij meerdere autoriteiten, onvoldoende personeel bij de autoriteiten, de duur van milieubeoordelingen, een gebrek aan publieke aanvaarding, beperkte digitalisering en beschikbaarheid van gegevens, en administratieve en gerechtelijke procedures.

- (2) De afgelopen jaren zijn op het niveau van de Unie nieuwe maatregelen ingevoerd om de vergunningverlening voor hernieuwbare-energieprojecten en, tot op zekere hoogte, infrastructuurprojecten te versnellen. In 2022 is Verordening (EU) 2022/2577 van de Raad³ vastgesteld om de vergunningsprocedures voor hernieuwbare-energieprojecten en bijbehorende infrastructuurprojecten te versnellen. De gedeeltelijke toepassing ervan is bij Verordening (EU) 2024/223 van de Raad⁴ verlengd tot 30 juni 2025. Bovendien is Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad⁵ gewijzigd bij Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad⁶ om de administratieve procedures voor de vergunningverlening voor hernieuwbare-energie-installaties te stroomlijnen door de invoering van een alomvattend vergunningskader, met kortere termijnen en eenvoudigere regels. De gewijzigde richtlijn omvatte verplichtingen om gebieden in kaart te brengen, gebieden aan te wijzen voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie waar de milieueffecten van projecten naar verwachting gering zullen zijn en waarvoor dus snellere en eenvoudigere regels kunnen gelden, en facultatieve maatregelen om gebieden voor de versnelde uitrol van infrastructuurprojecten vast te stellen, waarbij deze projecten onder bepaalde voorwaarden zijn vrijgesteld van een milieueffectbeoordeling, zoals het uitvoeren van een strategische milieubeoordeling van het gebied.

³ Verordening (EU) 2022/2577 van de Raad van 22 december 2022 tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen (PB L 335 van 29.12.2022, blz. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj>).

⁴ Verordening (EU) 2024/223 van de Raad van 22 december 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2022/2577 tot vaststelling van een kader om de inzet van hernieuwbare energie te versnellen (PB L, 2024/1343, [...]10.1.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/223/oj>).

⁵ Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

⁶ Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad (PB L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

- (3) Het is nodig om de administratieve vergunningsprocedures op een gecoördineerde en geharmoniseerde manier verder te vereenvoudigen en te verkorten, om ervoor te zorgen dat de Unie haar ambitieuze klimaat- en energiedoelstellingen voor 2030 en de doelstelling van klimaatneutraliteit tegen 2050 verwezenlijkt. Richtlijn (EU) 2018/2001 ging niet in op belangrijke kwesties die de vergunningsprocedures en de integratie van hernieuwbare-energiebronnen in het systeem aanzienlijk vertragen, zoals trage vergunningsprocedures voor netten, standalone-energieopslag of laadstations, gebrek aan publieke aanvaarding of onvoldoende digitalisering van procedures. Bovendien bevatte die richtlijn slechts enkele van de maatregelen van Verordening (EU) 2022/2577, terwijl verschillende belangrijke daarin opgenomen maatregelen die niet langer van toepassing zijn, ontbreken, zoals die om de prioriteit van hernieuwbare-energieprojecten uit te breiden tot meer dan alleen milieuaspecten en die om de naleving van bepaalde milieuvoorschriften te stroomlijnen. Tot slot zijn enkele gerichte wijzigingen van bestaande maatregelen van Richtlijn (EU) 2018/2001 nodig om de volledige doeltreffendheid ervan te waarborgen.
- (4) Artikel 15 quater van Richtlijn (EU) 2018/2001 voert voor de lidstaten de verplichting in om gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie aan te wijzen voor ten minste één hernieuwbare-energietechnologie. Met het oog op die aanwijzing kunnen de lidstaten bepaalde gebieden uitsluiten als gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie vanwege hun hoge milieuwaarde en kwetsbaarheid. Om de doelstellingen van de aanwijzing van gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie niet te ondermijnen, mogen de lidstaten echter geen grote gebieden aanwijzen waar de installatie van hernieuwbare-energieprojecten a priori niet mogelijk is om milieuredenen, waaronder de bescherming van het landschap, aangezien die projecten moeten worden onderworpen aan de relevante specifieke milieubeoordelingen waarmee de potentiële milieueffecten kunnen worden geïdentificeerd en aangepakt. **Een gebied moet als groot worden beschouwd wanneer de uitsluiting van projecten op het gebied van hernieuwbare energie op dat grondgebied de verwezenlijking van de nationale bijdrage van de lidstaat aan hernieuwbare energie, zoals uiteengezet in zijn geïntegreerd nationaal energie- en klimaatplan, in gevaar brengt. Een lidstaat die in regionale of lokale ontwikkelingsplannen voldoende gebieden voor hernieuwbare energiebronnen heeft aangewezen om de nationale of regionale gebiedsdoelstellingen voor een specifiek type hernieuwbare energie te halen overeenkomstig zijn geïntegreerd nationaal energie- en klimaatplan mag nog steeds beperkingen opleggen.**

- (5) Ondeugdelijke processen voor inspraak van het publiek, die leiden tot verzet in de vorm van administratieve en gerechtelijke procedures, blijven de uitvoering van belangrijke energieprojecten vertragen. Deze procedures leiden tot extra stappen buiten de voorziene termijnen voor administratieve vergunningsprocedures, wat onvoorziene vertragingen veroorzaakt waarvan de duur varieert naargelang de snelheid van de gerechtelijke procedures in de betrokken lidstaat. Het gebrek aan publieke aanvaarding is een van de belangrijkste belemmeringen voor vergunningsprocedures voor hernieuwbare energie en dus voor de aanvaarding door de markt. Door te zorgen voor publieke inspraak van lokale gemeenschappen in hernieuwbare-energieprojecten, met name de grotere projecten, kan de publieke aanvaarding worden vergroot. Daarom moeten de lidstaten maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de voordelen van **in elk geval de grote hernieuwbare-energieprojecten** worden gedeeld met lokale burgers en gemeenschappen **in de nabijheid van het project**, door middel van directe of indirecte participatie, zonder afbreuk te doen aan de vrije keuze van leverancier overeenkomstig artikel 4 van Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad⁷. Dergelijke maatregelen kunnen bestaan uit maatregelen voor directe financiële participatie, in verschillende vormen, zoals regelingen voor mede-eigendom, onder meer via samenwerking met energiegemeenschappen; crowdfundingregelingen, regelingen voor zelfverbruik van hernieuwbare energie of voor energiedeling, of maatregelen voor indirecte financiële participatie, zoals het bevorderen van contracten en het scheppen van banen voor de lokale gemeenschappen, met inbegrip van opleidingsprogramma's; fondsen ten behoeve van gemeenschapsvoordelen; financiële compensatie voor lokale gemeenschappen in de nabijheid van het project, **lokale belastinginkomsten zoals inkomsten uit de onroerendgoedbelasting die de gemeente waar het project gelegen is dankzij dat project ontvangt**, aanleg en onderhoud van de openbare infrastructuur in de nabijheid van het project; kortingen op de elektriciteitsprijs, of steun voor kwetsbare afnemers en mensen die door energiearmoede worden getroffen. **De lidstaten kunnen besluiten verschillende maatregelen voor het verdelen van voordelen toe te passen, afhankelijk van de specifieke technologie, locatie en omvang van het project. De lidstaten kunnen regelingen voor het delen van voordelen invoeren of handhaven met betrekking tot hernieuwbare-energieprojecten die niet onder de in deze richtlijn vastgestelde verplichting tot het delen van voordelen vallen.**

⁷ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (PB L 158 van 14.6.2019, blz. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

- (6) Lokaal verzet, vaak voortkomend uit een gebrek aan transparantie, en onvoldoende betrokkenheid van de gemeenschap kunnen leiden tot vertragingen in de vergunningsprocedures en daaruit voortvloeiende rechtszaken. Vroegtijdige en passende betrokkenheid van het publiek is een duidelijke succesfactor bij hernieuwbare-energieprojecten, zoals aangegeven in Aanbeveling (EU) 2024/1343 van de Commissie⁸. Een [...] onafhankelijke facilitator **of een betrokken overheidsinstantie die als facilitator** optreedt kan de inzet van grote hernieuwbare-energie-installaties van meer dan 10 MW versnellen door, waar nodig, voorafgaand aan en tijdens de vergunningsprocedures overleg tussen de projectontwikkelaars en de lokale gemeenschappen te bevorderen, met als doel de dialoog te stimuleren en consensus te bereiken tussen de betrokken partijen gedurende het hele proces en juridische geschillen te voorkomen. [...]

⁸ Aanbeveling (EU) 2024/1343 van de Commissie van 13 mei 2024 over het versnellen van de procedures voor de verlening van vergunningen voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie en gerelateerde infrastructuurprojecten (PB L, 2024/1343, 21.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1343/oj>).

- (7) Het gebrek aan middelen van vergunningverlenende instanties en het gebrek aan digitalisering van de vergunningsprocedures en beschikbaarheid van gegevens zijn knelpunten die de vergunningsprocedures vertragen. Digitalisering en een passend gebruik van kunstmatige intelligentie zijn essentiële instrumenten om de procedures te versnellen en de efficiëntie voor alle betrokken partijen te vergroten. Hierdoor kunnen de instanties aanvragen sneller behandelen en hebben projectontwikkelaars vanaf het begin snel toegang tot duidelijke informatie over de stappen en vereisten van de procedure, wat de transparantie en monitoring ten goede komt. De digitalisering van vergunningsprocedures loopt echter achter, omdat deze vaak versnipperd is over procedures en stappen bij de verschillende bevoegde instanties en er in de meeste lidstaten geen uniform digitaal proces bestaat⁹. Bovendien wordt vaak meer dan één digitaal portaal gebruikt om dezelfde projectaanvraag te behandelen en is de interoperabiliteit niet altijd gewaarborgd. Dit leidt tot hoge administratieve lasten voor projectontwikkelaars, beperkte interne coördinatie tussen autoriteiten die zich op verschillende niveaus bezighouden met vergunningsprocedures, onduidelijkheid over de status van de aanvraag en onduidelijkheid over de knelpunten die de vergunningsprocedures vertragen. [...]Het op nationaal niveau **ter beschikking stellen** van een [...] digitaal portaal **of een aantal verbonden portalen** voor alle stappen van de vergunningsprocedures voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie, opslag en netten, **kan zorgen voor** [...] een uniformere digitalisering en meer interoperabiliteit en transparantie tussen de verschillende vergunningverlenende instanties in de lidstaten, en **kan uiteindelijk de vergunningsprocedures versnellen**.

⁹ Europese Commissie: Directoraat-generaal Energie, COWI, Eclareon en Prognos, “Monitoring the implementation of the Commission recommendation and guidance on speeding up permit-granting procedures for renewable energy and related infrastructure projects” – Final report, Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2025, blz. 31.

Dit portaal of deze portalen kunnen aanvragers in staat stellen hun aanvraag in te dienen en de status ervan te controleren, deze aan de bevoegde instanties toe te kennen, en de instanties toestaan deze te verwerken door ze toegang te geven tot alle relevante gegevens en informatie, zonder dat tussenstappen op papier nodig zijn. [...] Dit portaal of deze portalen moeten over functies beschikken, onder meer door middel van kunstmatige intelligentie, waarmee het centrale contactpunt, andere autoriteiten en aanvragers de status van de aanvraag en eventuele vertragingen kunnen controleren, evenals de naleving van de termijnen van vergunningverlening. Bovendien moet het mogelijk zijn statistieken te genereren om de algemene voortgang van de vergunningsprocedures in de lidstaten te controleren. Voor de opslag en communicatie van de relevante gegevens die via het portaal, of de portalen, worden verzameld, moet in voorkomend geval een interoperabel formaat worden gekozen. [...] De portalen moeten de taken van het centrale contactpunt vergemakkelijken, dat toegang moet hebben tot alle relevante gegevens en informatie. De lidstaten kunnen gebruikmaken van bestaande portalen die de stappen van de vergunningsprocedure bestrijken, waarbij de interoperabiliteit ervan wordt gewaarborgd om al die vereisten te bestrijken. Voorts kan de toegang tot de relevante milieu- en geologische gegevens en besluiten die beschikbaar zijn in het op het geografische informatiesysteem gebaseerde centrale digitale portaal, zoals bedoeld in artikel 10, lid 3, van Verordening [xxxxx] van het Europees Parlement en de Raad, ook worden gewaarborgd door interoperabiliteit met andere bestaande nationale platforms tot stand te brengen.

De ontwikkeling van het beschikbare digitale portaal of de portalen kan profiteren van de uitwisseling van goede praktijken in relevante fora, alsook van technische bijstand, onder meer door middel van het instrument voor technische ondersteuning dat bij Verordening (EU) 2021/240 van het Europees Parlement en de Raad is vastgesteld, en van maatregelen voor capaciteitsopbouw op het niveau van de Unie.

- (8) Snellere en kortere termijnen voor vergunningsprocedures moeten gepaard gaan met aanvullende maatregelen die de doeltreffendheid ervan in de praktijk waarborgen. [...]Bij Richtlijn (EU) 2018/2001 wordt stilzwijgende goedkeuring voor bepaalde besluiten ingevoerd, namelijk voor **tussentijdse** [...]stappen in de vergunningsprocedure in gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie, en voor de definitieve vergunningen voor alle kleinschalige zonne-energie-installaties met een capaciteit van minder dan 100 kW. Aangezien de uitrol van hernieuwbare-energiebronnen moet worden versneld en de uitvoering in voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie aangewezen gebieden een tijdrovend proces is, is het passend om [...]een **soortgelijke** maatregel ook toe te passen in de vergunningsprocedures die van toepassing zijn op projecten buiten gebieden voor versnelde uitrol. In deze procedures moeten de lidstaten **kunnen bepalen dat**[...]het beginsel van [...] stilzwijgende goedkeuring wordt **toegepast op administratieve tussenstappen, die alle administratieve stappen tijdens de hele vergunningsprocedure omvatten, waaronder het organiseren van overleg of het aanvragen van adviezen van verschillende organen of instanties, of het definitieve besluit. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van de lidstaten om met stilzwijgende goedkeuring te werken bij milieubeslissingen, voor zover hun rechtsstelsel in die mogelijkheid voorziet.**[...] Om een doeltreffende toepassing van deze maatregel te waarborgen en de rechten van derden op rechterlijke bescherming te garanderen, moeten de relevante instanties bekendmaken dat een besluit stilzwijgend is goedgekeurd.

- (9) Repowering van bestaande elektriciteitscentrales die gebruikmaken van hernieuwbare energie kan in aanzienlijke mate bijdragen tot de verwezenlijking van de streefcijfers voor hernieuwbare energie. Aangezien bestaande elektriciteitscentrales **op het vasteland** die gebruikmaken van hernieuwbare energie voor het grootste deel zijn geïnstalleerd op locaties met een aanzienlijk potentieel aan hernieuwbare-energiebronnen, kan repowering ervoor zorgen dat deze locaties in gebruik blijven, waardoor een efficiënt landgebruik en een efficiënte exploitatie van de beste hernieuwbare-energiebronnen worden gewaarborgd. Dit geldt met name voor onshorewindenergie, vooral omdat in Europa veel windparken op land het einde van hun contracten voor elektriciteitsopwekking naderen en dat 26 GW aan bestaande windparken al meer dan 20 jaar in bedrijf is¹⁰. Repowering biedt nog meer voordelen, zoals een bestaande netaansluiting, een waarschijnlijk grotere mate van publieke aanvaarding en kennis van de verwachte milieueffecten. Aangezien repowering van windparken vaak leidt tot een lager aantal turbines dat op dezelfde locatie wordt geïnstalleerd, zijn de milieueffecten van gerepowerde windparken beperkt. Daarom moeten de eisen inzake milieuonderzoeken of milieueffectbeoordeling worden versoepeld of zelfs worden opgeheven wanneer repowering van een bestaand windpark geen extra grondoppervlakte vereist **buiten de grenzen van de oorspronkelijke installatie**, de totale capaciteit van de installatie vergroot en voldoet aan de toepasselijke mitigerende milieumaatregelen die voor de oorspronkelijke windenergie-installatie zijn vastgesteld. **Voorts, om dit voortgezette gebruik van de beste hernieuwbare energiebronnen mogelijk te maken, mag de mogelijkheid om hernieuwbare-energieprojecten te repoweren niet onnodig worden beperkt als gevolg van besluiten om het gebruik van het land waar bestaande installaties voor hernieuwbare energie zich bevinden, te wijzigen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer het gebruik van dergelijke grond wordt gewijzigd van industrieel naar agrarisch.**

¹⁰ WindEurope, 2024 Statistics and the outlook for 2025-2030.

- (10) Installaties voor zelfverbruik, met inbegrip van die voor gezamenlijk optredende zelfverbruikers en lokale energiegemeenschappen, dragen ook bij tot een lagere totale vraag naar aardgas, tot een weerbaarder systeem en tot de verwezenlijking van de streefdoelen van de Unie op het gebied van hernieuwbare energie. De installatie van apparatuur voor zonne-energie en energieopslag op één locatie met een capaciteit van minder dan 100 kW heeft waarschijnlijk geen significante nadelige gevolgen voor het milieu of het elektriciteitsnet en levert geen veiligheidsproblemen op. Verder is er voor kleine installaties doorgaans geen capaciteitsuitbreiding op het netaansluitpunt nodig. Om de inzet van kleinschalige apparatuur voor zonne-energie en energieopslag op één locatie verder te versnellen, mogen de lidstaten geen administratieve vergunningen voor deze installaties eisen, met uitzondering van de vergunningen voor netaansluitingen, zoals reeds het geval is in verschillende lidstaten. Door de wetgeving van de Unie af te stemmen op bestaande beste praktijken moet de inzet van deze installaties op een geharmoniseerde manier verder kunnen worden versneld. **De lidstaten kunnen een verplichting invoeren om de relevante autoriteiten in kennis te stellen van de installatie van die apparatuur en energieopslag op één locatie voor registratiedoeleinden.** De installatie van apparatuur voor zonne-energie en energieopslag op één locatie met een capaciteit van meer dan 100 kW in bestaande of toekomstige kunstmatige constructies geeft doorgaans geen aanleiding tot bezorgdheid in verband met concurrerend ruimtegebruik of milieueffecten. Voor deze installaties moeten daarom kortere vergunningsprocedures gelden en zij moeten, met passende waarborgen, worden vrijgesteld van de verplichte milieueffectbeoordeling overeenkomstig Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad¹¹.

¹¹ Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>).

(10) (a) Plug-in mini-zonne-energiesystemen zijn kleinschalige installaties die geen dakruimte nodig hebben, door gebruikers gemakkelijk kunnen worden geïnstalleerd en verwijderd en over het algemeen betaalbaarder zijn, waardoor zij een alternatief vormen voor traditionele zonne-energie-installaties op daken, en bijzonder geschikt zijn om het zelfverbruik van hernieuwbare energie voor bepaalde categorieën afnemers, zoals huurders of kwetsbare afnemers, mogelijk te maken. De lidstaten moeten de installatie van plug-in minizonne-energiesystemen in gebouwen bevorderen door ongerechtvaardigde belemmeringen voor de uitrol ervan te beoordelen en weg te nemen, en tegelijkertijd passende veiligheidsnormen en netstabiliteit te waarborgen. De lidstaten kunnen de installatie van deze systemen in bepaalde gebieden of constructies beperken met het oog op de bescherming van cultureel of historisch erfgoed. De lidstaten kunnen de installatie van deze systemen ook beperken als zij de veiligheid en de stabiliteit van het net in gevaar zouden brengen, bijvoorbeeld als de resulterende volledige elektrische installatie niet aan de geldende technische veiligheidsspecificaties voldoet, of als de coördinatie van de beveiliging en de afsluitingsprestaties niet kunnen worden gewaarborgd.

- (11) Hernieuwbare energie speelt een sleutelrol in de decarbonisatie van het energiesysteem van de Unie door onmiddellijke oplossingen te bieden ter vervanging van op fossiele brandstoffen gebaseerde energie, en draagt bij tot lagere energieprijzen en grotere energiezekerheid. Daarom mag de goedkeuring van hernieuwbare-energieprojecten niet al te gemakkelijk worden geblokkeerd door het loutere bestaan van enige vorm van belangenconflict. De lidstaten moeten installaties voor hernieuwbare energie en infrastructuur, zoals op één locatie geplaatste en standalone-opslagfaciliteiten en de bijbehorende netten en laadstations, bevorderen door het bestaande vermoeden dat geldt voor conflicten met milieubelangen uit te breiden tot alle andere belangenconflicten, met uitzondering van belangen van cultureel erfgoed en wanneer het duidelijk is dat die conflicterende belangen voorrang moeten krijgen ondanks de belangrijke voordelen van hernieuwbare energie. **In deze gevallen mag de betrokken autoriteit het vermoeden niet toepassen.** Hernieuwbare-energieprojecten moeten, wanneer wordt vermoed dat zij een dwingend openbaar belang dienen dan niet aan het milieu gerelateerde belangen, voorrang krijgen en worden goedgekeurd. Om een geharmoniseerde toepassing van dit weerlegbaar vermoeden te waarborgen, mogen de lidstaten geen uitzonderingen invoeren bij alle soorten conflicten waarmee zij te maken hebben, met inbegrip van milieuconflicten.

- (12) Om de invoering van hernieuwbare-energiebronnen, de daarmee verband houdende activa en de aansluiting ervan op het net te versnellen, is het passend om ook te specificeren hoe aan de overige voorwaarden voor de toepassing van specifieke afwijkingen, zoals bepaald in de milieuwetgeving van de Unie, kan worden voldaan. Voor de toepassing van de relevante milieuwetgeving van de Unie moeten met name bij de beoordeling of er bevredigende alternatieve oplossingen voor het specifieke hernieuwbare-energieproject bestaan, **deze begrenzing van de beoordeling van alternatieve oplossingen worden beperkt tot de toepassing van de specifieke afwijkingen, zoals bepaald in de milieuwetgeving van de Unie. De lidstaten kunnen verschillende regels vastleggen voor de algemene beoordeling van alternatieven in de vergunningsprocedure.** Het toepassingsgebied van die beoordeling worden beperkt tot alternatieve oplossingen die ervoor zorgen dat de doelstellingen van het project in kwestie binnen hetzelfde of een vergelijkbaar tijdschema worden bereikt, zonder dat dit tot aanzienlijk hogere kosten leidt. Bij het vergelijken van het tijdschema en de kosten van bevredigende alternatieve oplossingen moeten de bevoegde instanties rekening houden met de noodzaak om hernieuwbare energie op een versnelde en kosteneffectieve manier uit te rollen overeenkomstig de prioriteiten die zijn vastgelegd in hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen en de actualisering daarvan, die zijn ingediend overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad¹², en met de verwachte snelheid waarmee die prioriteiten kunnen worden verwezenlijkt. **Deze regels zijn alleen van toepassing voor de beoordeling van alternatieve oplossingen die vereist zijn op grond van de vogelrichtlijn, de watterrichtlijn en de habitatrichtlijn.**

¹² Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 663/2009 en (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU en 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2009/119/EG en (EU) 2015/652 van de Raad, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

Evenzo is het bij de toepassing van de betrokken afwijking overeenkomstig Richtlijn 92/43/EEG van de Raad¹³, passend dat de bevoegde instanties in bepaalde gerechtvaardigde gevallen waarin redelijkerwijs kan worden aangetoond dat het betrokken plan of project geen onomkeerbare gevolgen heeft voor de ecologische processen die essentieel zijn voor het behoud van de structuur en functies van het gebied, dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk niet in het gedrang komt, de ecologische integriteit van het gebied behouden blijft en een hoog niveau van bescherming van de Natura 2000-gebieden wordt gewaarborgd, toestaan dat de compenserende maatregelen gelijktijdig met de uitvoering van dat plan of project worden uitgevoerd.

- (13) De versnelde invoering van standalone-energieopslag is van cruciaal belang om de flexibiliteit van het energiesysteem te vergroten en de integratie van hernieuwbare-energieproductie in het systeem te waarborgen. Voor standalone-opslag moeten daarom van versnelde vergunningsprocedures gelden. Kleinschalige energieopslag met een capaciteit van minder dan 100 kW heeft waarschijnlijk geen significante negatieve effecten op het milieu of het net en zal naar verwachting geen aanleiding geven tot bezorgdheid over concurrerend ruimtegebruik. In dit licht is het passend om de vergunningsprocedures voor dit type opslag te stroomlijnen door alle administratieve vergunningen, met uitzondering van de vergunning voor netaansluitingen, af te schaffen en deze installaties, met passende waarborgen, vrij te stellen van de verplichting om een milieueffectbeoordeling uit te voeren overeenkomstig Richtlijn 2011/92/EU. **De lidstaten kunnen een verplichting invoeren om de betrokken autoriteiten in kennis te stellen van de installatie van deze opslagprojecten met het oog op registratie.** Ook de invoering van energieopslag met een capaciteit van meer dan 100 kW moet worden versneld. Daarom is het passend de vergunningsprocedure te stroomlijnen door een totale maximumtermijn van zes maanden vast te stellen, behalve voor pompopslag van waterkracht, die aan strengere milieueisen moet voldoen en daarom een langere totale maximumtermijn vereist.

¹³ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

Deze regels moeten van toepassing zijn op energieopslag die niet onder het toepassingsgebied van Richtlijn (EU) 2024/1788 valt.¹⁴ Om de integratie in het systeem van hernieuwbare-energieproductie te waarborgen, moeten de flexibele bronnen, met name accu's van elektrische voertuigen, worden uitgebreid, aangezien deze kunnen bijdragen tot een verschuiving van de piekvraag naar elektriciteit en de vermindering van netcongestie. Hiertoe moet een snellere en gemakkelijker uitrol van laadinfrastructuur langs de wegen verder worden bevorderd, met name voor auto's, bestelwagens, vrachtwagens, bussen of motorfietsen, en plug-in hybride of volledig elektrische voertuigen. Voor zowel wisselstroom- als gelijkstroomlaadstations moeten versnelde vergunningsprocedures gelden, met inbegrip van vergunningen voor netaansluitingen. Kleine laadstations met een capaciteit van minder dan 100 kW hebben waarschijnlijk geen significante negatieve effecten op het milieu of het elektriciteitsnet en zullen naar verwachting geen problemen opleveren in verband met concurrerend ruimtegebruik. In dit licht is het passend om de vergunningsprocedures voor deze laadstations te stroomlijnen door alle administratieve vergunningen, met uitzondering van de vergunning voor netaansluitingen, af te schaffen en deze installaties, met passende waarborgen, vrij te stellen van de verplichting om een milieueffectbeoordeling uit te voeren overeenkomstig Richtlijn 2011/92/EU. **De lidstaten kunnen een verplichting invoeren om de relevante autoriteiten voor registratiedoeleinden in kennis te stellen van de installatie van deze laadstations.**

Ook de invoering van laadstations met een capaciteit van meer dan 100 kW moet worden versneld. Daarom is het passend om de vergunningsprocedure hiervoor te stroomlijnen **overeenkomstig het nationaal rechtstelsel, indien dat een dergelijke procedure kent,** door een totale maximumtermijn van zes maanden vast te stellen.

¹⁴ **Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG (PB L, 2024/1788, 15.7.2024, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).**

- (14) Het verkrijgen van vergunningen voor netaansluitingen, **die de vorm kunnen krijgen van een autorisatie, toestemming, overeenkomst of contract**, is een cruciaal en vaak tijdrovend onderdeel van de procedures voor de bouw en exploitatie van een hernieuwbare-energie-installatie. Het is daarom passend om de termijnen voor de netaansluitings-procedures voor bepaalde kleinschalige hernieuwbare-energieprojecten, opslaginstallaties en laadstations, en de repowering en hybridisatie van hernieuwbare-energieprojecten verder te stroomlijnen en duidelijke regels in te voeren met betrekking tot de verplichtingen van de systeembeheerders tijdens de vergunningsprocedures.
- (14) (a) **De invoering van procedures voor netaansluiting en de bijbehorende termijnen moeten een efficiënte en tijdige toegang tot het net mogelijk maken overeenkomstig artikel 6 van Richtlijn (EU) 2019/944, binnen het toepasselijke nationale kader, ook als er sprake is van netcongestie.**
- (14) (b) **De hybridisatie van installaties voor hernieuwbare energie heeft een aanzienlijk potentieel om bij te dragen tot een betere integratie van het energiesysteem en aan het behalen van de streefcijfers voor hernieuwbare energie, door meerdere technologieën voor hernieuwbare energie te combineren, bijvoorbeeld door een elektrolyse-installatie of windturbines toe te voegen aan bestaande installatie met zonnepanelen, of door hernieuwbare productie te combineren met opslag. Bij de hybridisatie van installaties worden de synergieën en complementariteit van verschillende hernieuwbare energiebronnen benut, waardoor een stabielere energievoorziening wordt gewaarborgd en flexibiliteit in het energiesysteem kan worden ingevoerd door opwekking en opslag te combineren. Bovendien maakt de combinatie van verschillende technologieën voor hernieuwbare energie of hernieuwbare energie met opslag op bestaande locaties het mogelijk te profiteren van bestaande netaansluitingen en de nodige infrastructuur, en vermindert zij de behoefte aan nieuwe grond en de noodzaak van algemene milieubeoordelingen van projecten.**

- (15) In het rapport-Draghi over het concurrentievermogen van de EU en het actieplan voor betaalbare energie¹⁵ wordt het positieve effect erkend van recente hervormingen om de vergunningsprocedures te versnellen. In het rapport worden de langdurige en onzekere vergunningsprocedures voor netten echter ook aangemerkt als een belangrijk obstakel voor een snellere installatie van de nodige nieuwe capaciteit teneinde investeringen in schone energie mogelijk te maken en de energiekosten in de EU te verlagen. Hoewel Richtlijn (EU) 2018/2001, Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad¹⁶ en Verordening (EU) 2022/869 van het Europees Parlement en de Raad¹⁷ specifieke regels voor vergunningsprocedures omvatten, hebben deze regelingen geen betrekking op algemene elektriciteitsnetinfrastructuur. Daarom moeten algemene voorschriften voor vergunningsprocedures voor infrastructuur voor elektriciteitstransmissie- en -distributiesystemen worden opgenomen in Richtlijn (EU) 2019/944, met name in de vorm van voorschriften voor de lidstaten om een maximale duur van dergelijke procedures te waarborgen en voorschriften vast te stellen die helpen om die termijnen te halen. Verordening (EU) 2022/869 en Richtlijn (EU) 2018/2001 bevatten regels voor de vergunningverlening voor bepaalde energieprojecten. In geval van tegenstrijdigheid tussen die regels en de in deze richtlijn vastgestelde regels voor de vergunningverlening voor bepaalde elektriciteitsprojecten, moeten de eerstgenoemde regels voorrang krijgen.

¹⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's "Actieplan voor betaalbare energie — De werkelijke waarde van onze energie-unie ontsluiten om betaalbare, efficiënte en schone energie voor alle Europeanen te waarborgen" (COM(2025) 79 final).

¹⁶ Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG ([PB L, 2024/1788, 15.7.2024](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

¹⁷ Verordening (EU) 2022/869 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2022 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 715/2009, (EU) 2019/942 en (EU) 2019/943, en Richtlijnen 2009/73/EG en (EU) 2019/944, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 347/2013 [PB L 152 van 3.6.2022, blz. 45](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

- (16) Het gebrek aan middelen bij de nationale autoriteiten en de beperkte digitalisering van de vergunningsprocedures leiden tot vertragingen bij de vergunningverlening voor elektriciteitsinfrastructuur en productieactiva. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat deze instanties over voldoende personele, financiële en technische middelen, waaronder vaardigheden, en digitale beheersinstrumenten en -systemen beschikken om binnen de in de richtlijn vastgestelde termijnen beslissingen te kunnen nemen.
- (17) De vergunningsprocedures uit hoofde van Richtlijn (EU) 2019/944 moeten duidelijk, efficiënt en transparant zijn en moeten stroken met de uitvoering van het bestaande ontwikkelingsplan voor het distributienet en het tienjarig ontwikkelingsplan voor het transmissienet. Van de lidstaten wordt dan ook verwacht dat zij objectieve en niet-discriminerende criteria en procedures voor vergunningverlening vaststellen en publiceren, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met de veiligheid en beveiliging van het elektriciteitssysteem, het landgebruik, energie-efficiëntie, specifieke kenmerken van de vergunningaanvrager, de vermindering van emissies, het belang van een versnelde uitrol van energie-infrastructuur om klimaatneutraliteit te bereiken, en alternatieven voor het project.
- (18) Gezien de urgentie van de ontwikkeling van elektriciteitsinfrastructuur wordt van de lidstaten verwacht dat zij ervoor zorgen dat bij vergunningsprocedures rekening wordt gehouden met de kenmerken van een project bij de beoordeling van de noodzaak, of het ontbreken daarvan, om beoordelingen, waaronder milieubeoordelingen, uit te voeren of studies, vergunningen of verslagen op te stellen. De bevoegde nationale instanties moeten beoordelingen en verzoeken om informatie van projectontwikkelaars tot het strikt noodzakelijke beperken en dubbel werk zoveel mogelijk vermijden.

- (19) Om de voorspelbaarheid en zekerheid over de duur en de kosten van vergunningsprocedures in het kader van Richtlijn (EU) 2019/944 te vergroten, moeten verzoeken om informatie en documentatie van aanvragers concreet, specifiek en tijdsgebonden zijn. Als zodanig moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de nationale autoriteiten de relevante informatie voor de afgifte van de vergunning binnen een vooraf vastgestelde termijn vanaf de ontvangst van de aanvraag bij de aanvragers opvragen en de inhoud en details van de opgevraagde informatie of gegevens concreet vaststellen. Na die termijn moeten verzoeken om informatie beperkt blijven tot ontbrekende informatie die eerder door de autoriteit is vastgesteld of opgevraagd, of informatie die niet eerder kon worden opgevraagd omdat deze betrekking heeft op een wezenlijke verandering in de omstandigheden die zich heeft voorgedaan nadat voor het project een vergunning is aangevraagd.
- (20) Met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en de nationale bevoegdheden en procedures moet Richtlijn (EU) 2019/944 een duidelijke termijn vaststellen voor de beslissing van de bevoegde instanties, wat een efficiënte vaststelling en afhandeling van procedures die leiden tot de uitrol van elektriciteitsnetten stimuleert. Niettemin kunnen de lidstaten ernaar streven om waar mogelijk kortere vergunningsprocedures te realiseren, met name wat betreft projecten voor de renovatie, modernisering of repowering van bestaande transmissiesysteeminfrastructuur en de aanleg van nieuwe distributiesysteeminfrastructuur, waarvoor mogelijk minder complexe vergunningsprocedures nodig zijn dan voor nieuwe transmissie-infrastructuur.

- (21) Gezien de urgentie om elektriciteitsnetten aan te leggen om de energie- en klimaatdoelstellingen van de Unie te verwezenlijken en de termijnen voor vergunningsprocedures aan te vullen met maatregelen die de doeltreffendheid ervan in de praktijk waarborgen, moeten de lidstaten [...] **kunnen bepalen dat** [...] het beginsel van stilzwijgende goedkeuring [...] wordt toegepast op **tussentijdse** administratieve [...] **stappen in verband met de vergunningsprocedure voor elektriciteitsnetprojecten, die alle administratieve stappen van de volledige vergunningsprocedure omvatten, met inbegrip van het organiseren van overleg of het aanvragen van adviezen van verschillende organen of instanties, of voor het definitieve besluit. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van de lidstaten om met stilzwijgende goedkeuring te werken bij milieubeslissingen, voor zover hun rechtsstelsel in die mogelijkheid voorziet. [...] Om een doeltreffende toepassing van deze maatregel te waarborgen en de rechten van derden op rechterlijke bescherming te garanderen, moeten de relevante instanties bekendmaken dat een besluit stilzwijgend is goedgekeurd.**[...]

- (22) Teneinde de complexiteit te verminderen, de efficiëntie en transparantie te vergroten en de samenwerking tussen de lidstaten te helpen bevorderen, moeten er contactpunten zijn voor exploitanten van elektriciteitstransmissie- of -distributiesystemen, die netprojecten of andere netactiva bevorderen totdat een besluit is genomen. Deze contactpunten zijn verantwoordelijk voor het faciliteren en begeleiden van aanvragers bij de vergunningsprocedures voor dit soort infrastructuur. **Onverminderd de eisen op grond van het constitutionele bestel van de betrokken lidstaat, kan een lidstaat, [...]in het kader van vereenvoudiging[...] en teneinde de efficiency te verbeteren, voor zover passend en haalbaar, [...]deze verantwoordelijkheid delegeren aan één contactpunt, zoals de [...]in artikel 8 van Verordening (EU) 2022/869 bedoelde nationale bevoegde instanties of de in artikel 16 van Richtlijn (EU) 2018/2001 bedoelde contactpunten,** aangezien die instanties deze rol reeds vervullen met betrekking tot de vergunningverlening voor infrastructuurprojecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang **en voor hernieuwbare-energieprojecten.** Bij het samenvoegen van deze taken **moeten de lidstaten ervoor zorgen dat er op het bevoegde administratieve niveau slechts één contactpunt is, en in instrumenten voorzien om projectontwikkelaars te helpen het passende of aangewezen contactpunt te vinden.** Voorts moeten de lidstaten er in het bijzonder op letten dat de contactpunten over voldoende personeel beschikken en de nodige middelen en capaciteit hebben om de taken waarvoor zij verantwoordelijk zijn, uit te voeren.

- (23) Vanwege hun rol bij de integratie van hernieuwbare energiebronnen, flexibiliteitsoplossingen, energieopslag en het mogelijk maken van elektrificatie in het algemeen, is de infrastructuur voor elektriciteitstransmissie- of -distributiesystemen essentieel voor het bereiken van klimaatneutraliteit. Gezien de sleutelrol van de elektriciteitsinfrastructuur om klimaatneutraliteit te bereiken, moeten de lidstaten bij de noodzakelijke beoordelingen per geval ervan uitgaan dat de infrastructuur voor elektriciteitstransmissie of -distributie, met inbegrip van walstroomvoorzieningen in de havens, van dwingend openbaar belang is en de volksgezondheid en veiligheid dient, behalve [...] in verband met cultureel erfgoed, [...] wanneer er duidelijke aanwijzingen zijn dat deze projecten aanzienlijke nadelige gevolgen voor het milieu hebben die niet kunnen worden beperkt of gecompenseerd **en wanneer het duidelijk is dat die conflicterende belangen voorrang moeten krijgen ondanks de belangrijke voordelen van hernieuwbare energie. In deze gevallen mag de betrokken autoriteit het vermoeden niet toepassen.** Infrastructuur voor elektriciteitstransmissie- of -distributiesystemen waarvan wordt vermoed dat zij van dwingend openbaar belang is dan niet aan het milieu gerelateerde belangen, moet voorrang krijgen boven niet-milieugebonden belangen en zo snel mogelijk worden goedgekeurd.

- (24) Om de uitrol van hernieuwbare-energienetten te versnellen, is het passend te specificeren hoe aan de overige voorwaarden voor de toepassing van specifieke afwijkingen, zoals bepaald in de milieuwetgeving van de Unie, kan worden voldaan. Met name moet bij de beoordeling of er bevredigende alternatieve oplossingen voor het project voor het elektriciteitsnet bestaan, **deze begrenzing van de beoordeling van alternatieve oplossingen worden beperkt tot de toepassing van de specifieke afwijkingen, zoals bepaald in de milieuwetgeving van de Unie. De lidstaten kunnen verschillende regels vastleggen voor de algemene beoordeling van alternatieven in de vergunnings-procedure.** Het toepassingsgebied van die beoordeling worden beperkt tot alternatieve oplossingen die ervoor zorgen dat de doelstellingen van het project in kwestie binnen hetzelfde of een vergelijkbaar tijdschema worden bereikt, zonder dat dit tot aanzienlijk hogere kosten leidt. Bij het vergelijken van het tijdschema en de kosten van bevredigende alternatieve oplossingen moeten de bevoegde instanties rekening houden met de noodzaak om netten op een versnelde en kosteneffectieve manier uit te rollen overeenkomstig de prioriteiten die zijn vastgelegd in hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen en actualiseringen daarvan, die zijn ingediend overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999. **Deze regels zijn alleen van toepassing voor de beoordeling van alternatieve oplossingen die vereist zijn op grond van de vogelrichtlijn, de waterrichtlijn en de habitatrichtlijn.**

Evenzo is het bij de toepassing van de desbetreffende afwijking overeenkomstig Richtlijn 92/43/EEG, passend dat de bevoegde instanties in bepaalde gerechtvaardigde gevallen waarin redelijkerwijs kan worden aangetoond dat het betrokken plan of project geen onomkeerbare gevolgen heeft voor de ecologische processen die essentieel zijn voor het behoud van de structuur en functies van het gebied, dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk niet in het gedrang komt, de ecologische integriteit van het gebied behouden blijft en een hoog niveau van bescherming van de Natura 2000-gebieden wordt gewaarborgd, toestaan dat de compenserende maatregelen gelijktijdig met de uitvoering van het plan of project worden uitgevoerd.

- (25) Gezien de urgentie van de uitrol van energie-infrastructuur, het belang van het stroomlijnen van vergunningsprocedures en het feit dat milieubeoordelingen de meest tijdrovende stap zijn in vergunningsprocedures, is het van belang dergelijke beoordelingen tot een minimum te beperken zonder de bescherming van het milieu in gevaar te brengen. De renovatie, modernisering of repowering van bestaande infrastructuur voor transmissie- en distributiesystemen en de uitrol van nieuwe infrastructuur voor distributiesystemen zijn projecten die over het algemeen minimale milieueffecten hebben. Projecten op het gebied van renovatie, modernisering of repowering zijn doorgaans van beperkte omvang en hebben slechts betrekking op een deel van de bestaande activa waarvoor de milieueffecten eerder zijn beoordeeld. Als gevolg daarvan blijven de effecten van dergelijke projecten vaak beperkt tot die van bouwwerkzaamheden, waarbij de exploitatie van de activa dezelfde of zelfs een geringere impact heeft dan de exploitatie van het project waarop zij betrekking hebben. Distributiesystemen hebben daarentegen, vanwege de kleinere omvang van hun projecten, de lagere spanning van hun activa en de tendens om te worden ontwikkeld in bebouwde gebieden dicht bij de consument, doorgaans geen significante milieueffecten. Om de uitrol van de infrastructuur van het elektriciteitssysteem te versnellen en de doelstellingen op het gebied van klimaatneutraliteit en hernieuwbare energie te verwezenlijken, moeten de lidstaten onder bepaalde voorwaarden de in deze overweging genoemde projecten op gerechtvaardigde gronden vrijstellen van milieueffectbeoordelingen en passende beoordelingen en van de beoordeling van de gevolgen ervan voor de bescherming van soorten overeenkomstig artikel 12, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG¹⁸ en artikel 5 van Richtlijn 2009/147/EG¹⁹.

¹⁸ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna ([PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

¹⁹ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB L 20 van 26.1.2010, blz. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>).

- (26) De voordelen van de uitrol van elektriciteitsinfrastructuur wat vermindering van stikstofemissies betreft, wegen ruimschoots op tegen de kosten van de minimale emissies die het gevolg zijn van de aanleg ervan. De lidstaten moeten er dan ook voor zorgen dat de snelle uitrol van elektriciteitsinfrastructuur op geen enkele wijze wordt beperkt door de tijdelijke emissies die het gevolg zijn van de aanleg ervan.
- (27) De planning van nationale transmissienetten waarbij rekening wordt gehouden met ontwikkelingen in het klimaat- en energiebeleid en daarmee samenhangende veranderingen in verbruik en productie is van cruciaal belang voor het succes van elektrificatie en de energietransitie als geheel. De bestaande vereisten van artikel 51 van Richtlijn (EU) 2019/944 waren echter alleen van toepassing op bepaalde transmissiesysteembeheerders en voorzagen niet in een voldoende lange planningsperiode om rekening te houden met anticiperende investeringen. Het is belangrijk dat bij de uitbreiding van het transmissiesysteem rekening wordt gehouden met een tijdshorizon van ten minste vijftien jaar en dat prioriteit wordt gegeven aan het gebruik van niet-fossiele flexibiliteit, draadloze oplossingen en andere alternatieven voor systeemuitbreiding, dat deze uitbreiding is gebaseerd op een gezamenlijk scenario dat is ontwikkeld met andere systeembeheerders uit verschillende sectoren en dat zij is afgestemd op het hoofdscenario van het Uniebrede tienjarige netontwikkelingsplan. Om de transparantie te waarborgen en netgebruikers, waaronder de sectoren energieproductie, industrie, gegevens en vervoer, beter bij de netwerkplanning te betrekken, vereist de koppeling met artikel 55 van Richtlijn (EU) 2024/1788 ook dat zij in een vroeg stadium worden geraadpleegd tijdens het ontwikkelingsproces van het gezamenlijke scenario, zodat anticiperende investeringen mogelijk zijn.

- (28) Met het oog op de wijzigingen van de Richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944, en de gelijktijdige wijzigingen van Verordening (EU) 2022/869, moet de Commissie een uniforme aanpak invoeren voor de vergunningsprocedures voor energieprojecten. Hoewel Richtlijn (EU) 2024/1788 maatregelen invoert om de administratieve vergunningsprocedures te vereenvoudigen en te stroomlijnen, is een gerichte wijziging nodig om een geharmoniseerde aanpak te waarborgen en ervoor te zorgen dat op Unieniveau een consistent kader wordt uitgerold.
- (29) Het gebrek aan middelen bij de nationale autoriteiten en de beperkte digitalisering van vergunningsprocedures leiden tot vertragingen bij de vergunningverlening voor aardgasinstallaties, waterstofproductiefaciliteiten en infrastructuur voor waterstofsystemen. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat deze autoriteiten over voldoende personele, financiële en technische middelen, waaronder vaardigheden, en digitale beheersinstrumenten en -systemen beschikken om binnen de in de richtlijn vastgestelde termijnen beslissingen te kunnen nemen.
- (30) Om de voorspelbaarheid en zekerheid over de duur en de kosten van vergunningsprocedures in het kader van Richtlijn (EU) 2024/1788 te vergroten, moeten verzoeken om informatie en documentatie van aanvragers concreet, specifiek en tijdsgebonden zijn. Als zodanig moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de nationale autoriteiten de relevante informatie voor de afgifte van de vergunning binnen een vooraf vastgestelde termijn vanaf de ontvangst van de aanvraag bij de aanvragers opvragen en de inhoud en details van de opgevraagde informatie of gegevens concreet vaststellen. Na die termijn moeten verzoeken om informatie beperkt blijven tot ontbrekende informatie die eerder door de autoriteit is vastgesteld of opgevraagd, of informatie die niet eerder kon worden opgevraagd omdat deze betrekking heeft op een wezenlijke verandering in de omstandigheden die zich heeft voorgedaan nadat voor het project een vergunning is aangevraagd.

- (31) Wat betreft de goedkeuringsprocedures uit hoofde van Richtlijn (EU) 2024/1788 moeten de lidstaten, gezien het belang van een snelle uitrol van waterstofvoorzieningen en infrastructuur voor waterstofsysteem en de naleving van de in die richtlijn vastgestelde termijnen, [...] **kunnen bepalen** dat [...] het beginsel van stilzwijgende goedkeuring [...] wordt toegepast op **de tussentijdse administratieve stappen** [...] met betrekking tot dergelijke projecten, **die alle administratieve stappen tijdens de hele vergunningsprocedure omvatten, met inbegrip van het organiseren van overleg of het aanvragen van adviezen van verschillende organen of instanties, [...] of voor het definitieve besluit. Deze richtlijn doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van de lidstaten om met stilzwijgende goedkeuring te werken bij milieubeslissingen, voor zover hun rechtsstelsel in die mogelijkheid voorziet. [...] Om een doeltreffende toepassing van deze maatregel te waarborgen en de rechten van derden op rechterlijke bescherming te garanderen, moeten de relevante instanties bekendmaken dat een besluit stilzwijgend is goedgekeurd.**[...]
- (32) In het kader van vereenvoudiging kunnen de lidstaten het passend en efficiënter achten om de rol van één enkel contactpunt uit hoofde van Richtlijn (EU) 2024/1788 centraal te beleggen bij de nationale bevoegde instanties zoals bedoeld in artikel 8 van Verordening (EU) 2022/869, aangezien deze instanties deze rol reeds vervullen met betrekking tot de vergunningverlening voor infrastructuurprojecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang. Wanneer de lidstaten ervoor kiezen dergelijke rollen samen te voegen, moeten zij er in het bijzonder op letten dat de contactpunten over voldoende personeel beschikken en de nodige middelen en capaciteit hebben om de taken waarvoor zij verantwoordelijk zijn, uit te voeren.

- (33) [...]Het op nationaal niveau ter beschikking stellen van een digitaal portaal **of, indien passend, meerdere verbonden portalen voor alle stappen** van de vergunningsprocedure[...] **kan zorgen voor een uniformere digitalisering, interoperabiliteit en transparantie tussen de verschillende vergunningverlenende instanties in de lidstaten, en uiteindelijk voor een sneller verloop van de vergunningsprocedures. Wanneer meer dan één portaal wordt opgezet, wordt de connectiviteit tussen portalen gewaarborgd door er op alle portalen voor te zorgen dat gebruikers naar de andere relevante portalen worden geleid of doorverwezen. Het staat de lidstaten vrij om voor een hogere mate van interconnectiviteit, interoperabiliteit en communicatie tussen portalen te zorgen.**
- (33) (a) **Verskillende bepalingen van deze richtlijn voorzien in capaciteitsdrempels, uitgedrukt in watt. Lidstaten waar drie-fase-aansluitingen niet de standaard zijn, moeten gelijkwaardige capaciteitswaarden voor aansluitingen toepassen.**
- (33) (b) **De mogelijkheid voor de lidstaten om te voorzien in vrijstellingen voor nieuwe infrastructuur voor elektriciteitstransmissie- of distributiesystemen mag geen afbreuk doen aan de bescherming van waterlichamen die voor drinkwater of natuurlijk mineraalwater worden gebruikt, zodat de verplichtingen met betrekking tot dergelijke waterlichamen van toepassing blijven.**

(33) (c) De lidstaten moeten verdere vrijstellingen kunnen verlenen voor kleinere gesloten distributiesystemen. Dit vergemakkelijkt een efficiënt gebruik van bestaande energie-infrastructuur van industrie- of commerciële locaties of locaties met gedeelde diensten of van kleine distributiesystemen binnen afgebakende residentiële locaties, waar gedeelde lokale opwekking en distributie een steeds grotere rol spelen in de energietransitie. Gezien hun beperkt belang voor de mededinging moet het de lidstaten worden toegestaan beheerders van deze systemen niet als distributiesysteembeheerders te behandelen, mits afnemers hun belangrijkste rechten uit hoofde van Richtlijn (EU) 2019/944 behouden en er waarborgen zijn om negatieve gevolgen voor een eerlijke verdeling van de netkosten, de netbeveiliging of de ontwikkeling van flexibiliteitsregelingen of -diensten te voorkomen. Afnemers moeten ook doeltreffend worden beschermd tegen misbruik of discriminerend gedrag van beheerders van gesloten distributiesystemen, onder meer door toezicht op de naleving van de regelgeving en handhaving van de regels door de regulerende instanties.

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Wijzigingen van Richtlijn (EU) 2018/2001

Richtlijn (EU) 2018/2001 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) in artikel 2, tweede alinea, worden de volgende punten 10 bis tot en met 10 septies ingevoegd:
 - “10 bis) “plug-in mini-zonne-energiesystemen”: fotovoltaïsche energiesystemen tot 800 watt die zijn aangesloten op een micro-omvormer met een stekker voor een nationaal standaardstopcontact, waardoor het interne elektriciteitssysteem van een gebouw van stroom kan worden voorzien.**
 - 10 ter) “standalone-energieopslag”: energieopslag die niet wordt gecombineerd met een energieproductie-installatie, **met uitzondering van energieopslag die valt onder het toepassingsgebied van Richtlijn (EU) 2024/1788 valt;**
 - 10 quater) “laadstation”: een laadstation zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 52, van Verordening (EU) 2023/1804;
 - 10 quinquies) “hybridisatie”: de omzetting van een installatie voor hernieuwbare energie die geen hybride installatie is, in een hybride installatie achter hetzelfde aansluitpunt;
 - 10 sexies) “hybride installatie”: een installatie voor hernieuwbare energie die meerdere hernieuwbare-energie technologieën combineert, of die een of meer hernieuwbare-energie technologieën combineert met energieopslag;
 - 10 septies) [...]“vergunning voor een netaansluiting”: **het eindresultaat van** de procedure die loopt vanaf het volledige verzoek van de projectontwikkelaar om aansluiting op het net tot het besluit van de systeembeheerder inzake de vraag of het project op het net kan worden aangesloten.”;

2) aan artikel 15 quater **worden** [...] de volgende leden 6 en 7 toegevoegd:

“6. De lidstaten streven ernaar [...] **te vermijden dat de ontwikkeling van hernieuwbare energie en de bijbehorende infrastructuur in grote gebieden wordt uitgesloten** [...] om milieuredenen, waaronder landschapsbescherming, tenzij zij tijdens de milieueffect-beoordeling overeenkomstig Richtlijn 2011/92/EU en, in voorkomend geval, de passende beoordeling overeenkomstig artikel 6, lid 3, van Richtlijn 92/43/EEG kunnen aantonen dat die soorten installaties en de bijbehorende infrastructuur onomkeerbare schade in het gebied zouden veroorzaken die niet kan worden beperkt of gecompenseerd. **Dit lid is van toepassing behoudens nationale defensieoverwegingen.**

7. De lidstaten kunnen de termijn voor de toepassing van lid 4 verlengen tot en met 31 december 2027, in gerechtvaardigde gevallen of indien nodig als gevolg van administratieve of technische beperkingen voor specifieke gebieden die zijn aangewezen als gebieden die geschikt zijn voor een versnelde uitrol van een of meer soorten technologie voor hernieuwbare energie;”;

3) aan artikel 15 quinquies worden de volgende leden 3 en 4 toegevoegd:

“3. De lidstaten nemen maatregelen om ervoor te zorgen dat een deel van de voordelen van hernieuwbare-energieprojecten met een geïnstalleerde capaciteit van meer dan 10 MW direct of indirect ten goede komt aan de lokale burgers en gemeenschappen in de nabijheid van die projecten. **De lidstaten kunnen verschillende maatregelen voor het delen van voordelen toepassen, afhankelijk van de specifieke technologie, locatie en omvang van het project en of het een project voor zelfverbruik van hernieuwbare energie betreft.**

De lidstaten kunnen specifieke technologieën uitsluiten van de verplichting om maatregelen voor het delen van voordelen vast te stellen als die technologieën nog niet rijp genoeg zijn om extra financiële lasten te dragen of als het gaat om specifieke technologieën die geen groot aandeel hebben in de nationale bijdragen aan het streefcijfer van de Unie voor hernieuwbare energie voor 2030 in het kader van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen die zijn ingediend op grond van de artikelen 3 en 14 van Verordening (EU) 2018/1999.

4. De lidstaten **kunnen** [...] een onafhankelijke facilitator aan**wijzen** [...] om de dialoog tussen de projectontwikkelaar en het publiek te bevorderen met betrekking tot hernieuwbare-energieprojecten met een geïnstalleerde capaciteit van meer dan 10 MW. **De facilitator is een onafhankelijke derde partij, en kan een overheidsinstantie zijn, en heeft geen financiële belangen die verband houden met de ontwikkelaar.** De facilitator treedt alleen op wanneer een van de betrokken partijen daarom verzoekt en:

- a) vergemakkelijkt, voor zover nodig, openbare raadplegingen, met inbegrip van vroegtijdige raadplegingen in de fase voorafgaand aan de vergunningsaanvraag;
- b) zet zich in om oplossingen te vinden voor mogelijke bezwaren van lokale gemeenschappen;
- c) zorgt ervoor dat de keuze van het type maatregel voor het delen van voordelen, indien relevant, wordt ondersteund en transparant is.

De lidstaten kunnen een vergoeding vaststellen, die wordt betaald door projectontwikkelaars, om de diensten van de facilitator te financieren.”;

4) artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

- a) in lid 3 wordt de volgende zin geschrapt:

“Het is aanvragers toegestaan de relevante documenten in digitale vorm in te dienen.”;

b) het volgende lid 3 bis wordt ingevoegd:

“3 bis. De lidstaten **kunnen** [...] op nationaal niveau een [...] digitaal portaal **of gekoppelde portalen** opzetten voor alle stappen van de vergunningsprocedures voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie, opslag en netten.

Aanvragers dienen vergunningsaanvragen en alle relevante documenten die nodig zijn voor de vergunningsprocedure [...] via het [...] digitale portaal of **de gekoppelde portalen** in. Het [...] digitale portaal of **de gekoppelde portalen automatiseren** de toewijzing van vergunningsaanvragen aan de bevoegde autoriteiten, die de relevante aanvragen en documenten in elektronische vorm verwerken en rechtstreeks met de aanvragers communiceren via het digitale portaal **of de gekoppelde portalen**.

Het [...] digitale portaal **of de gekoppelde portalen** bevatten functies waarmee de aanvrager op de hoogte kan worden gehouden van alle stappen van de vergunningsprocedure, de status van de procedure en de besluiten van de relevante autoriteiten, en waarmee hij kan controleren of de in deze richtlijn vastgestelde termijnen voor vergunningverlening worden nageleefd. Het [...] digitale portaal [...] **of de gekoppelde portalen kunnen** toegang bieden tot de relevante milieu- en geologische gegevens en besluiten die beschikbaar zijn in het op het geografisch informatiesysteem gebaseerde centrale digitale portaal, zoals bedoeld in artikel 10, lid 3, van Verordening [xxxxx] van het Europees Parlement en de Raad.

Het [...] digitale portaal **of de gekoppelde portalen publiceren** jaarlijkse statistische gegevens over de duur van vergunningsprocedures, waarbij de verschillende stappen van de vergunningsprocedure en de duur daarvan duidelijk worden aangegeven. Deze gegevens zijn openbaar toegankelijk.

Het in lid 3 bedoelde contactpunt heeft toegang tot alle relevante gegevens en informatie die in het portaal beschikbaar zijn, teneinde zijn taken te kunnen uitvoeren.”;

5) artikel 16 ter

wordt als volgt gewijzigd:

a) [...]

[...]

b) het volgende lid 3 wordt toegevoegd:

“3. Bij de in lid 1 en lid 2, tweede alinea, bedoelde vergunningsprocedure **kunnen de lidstaten bepalen**[...] dat het uitblijven van een antwoord van de betrokken bevoegde autoriteiten of entiteiten binnen de vastgestelde termijn ertoe leidt dat specifieke **tussentijdse administratieve** stappen als goedgekeurd worden beschouwd, met uitzondering van milieubeslissingen, **tenzij hun rechtsstelsel toch in die mogelijkheid voorziet, en van** vergunningen voor netaansluitingen.[...] Alle besluiten worden openbaar gemaakt **overeenkomstig de toepasselijke wetgeving.** [...]”;

6) artikel 16 quater wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt geschrapt;

b) het volgende lid 2 ter wordt ingevoegd:

“2 ter[...] Binnen de grenzen van het nationale constitutionele bestel en onverminderd de exclusieve bevoegdheid van de autonome regionale en lokale autoriteiten op het gebied van landgebruik en ruimtelijke ordening, zorgen lidstaten die de status wijzigen van een terrein waar zich een installatie voor hernieuwbare energie bevindt, ervoor dat die installatie nog steeds kan worden gerepowerd.”;

c) het volgende lid 4 wordt toegevoegd:

“4. Indien de repowering van windenergie-installaties de totale capaciteit van de installatie vergroot zonder dat daarvoor extra grondoppervlakte nodig is, ervoor zorgt dat het totale aantal geïnstalleerde turbines lager ligt en hierbij de voor de oorspronkelijke installatie op windenergie vereiste mitigerende milieumaatregelen worden nageleefd, wordt het project vrijgesteld van alle toepasselijke vereisten om een screeningproces uit te voeren overeenkomstig artikel 16 bis, lid 4, om te bepalen of het project een milieueffectbeoordeling vereist overeenkomstig artikel 4, lid 2, van Richtlijn 2011/92/EU of artikel 5 van Verordening [xxxxx] van het Europees Parlement en de Raad, of om een milieueffectbeoordeling uit te voeren overeenkomstig artikel 4, lid 2[...], van Richtlijn 2011/92/EU. De vrijstelling geldt behoudens nationale veiligheidsoverwegingen en wijzigingen in ruimtelijke ordening.

Indien de repowering van windenergie-installaties niet aan de vereisten van de eerste alinea voldoet, is lid 2 van dit artikel van toepassing.”:

7) artikel 16 quinquies wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 1 wordt vervangen door:

“1. De lidstaten zorgen ervoor dat de in artikel 16, lid 1, bedoelde vergunningsprocedure voor de installatie van apparatuur voor zonne-energie en energieopslag op één locatie met een totale geïnstalleerde capaciteit van meer dan 100 kW in bestaande of toekomstige kunstmatige constructies, met uitzondering van kunstmatige wateroppervlakken, niet langer duurt dan drie maanden, mits het primaire doel van dergelijke kunstmatige constructies niet de productie van zonne-energie of energieopslag is. In afwijking van artikel 4, lid 2, van Richtlijn 2011/92/EU, en bijlage II, punt 3, a) en b), alleen of in samenhang met punt 13, a), bij die richtlijn, wordt de installatie van apparatuur voor zonne-energie en energieopslag op één locatie zoals bedoeld in de leden 1 en 2 van dit artikel, vrijgesteld van het vereiste om, indien van toepassing, een specifieke milieueffectbeoordeling uit te voeren op grond van artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2011/92/EU.”;

b) lid 2 wordt vervangen door:

“De lidstaten eisen geen administratieve vergunningen, ook niet op milieugebied, met uitzondering van vergunningen voor netaansluitingen, voor de installatie van apparatuur voor zonne-energie en energieopslag op één locatie met een totale geïnstalleerde capaciteit van 100 kW of minder. Onverminderd lid 1 beperken de lidstaten de toepassing van dit lid in Natura 2000-gebieden, andere gebieden die onder nationale beschermingsregelingen vallen, en in het kader van cultureel of historisch erfgoed beschermde gebieden. **De lidstaten kunnen kennisgeving van de installatie van die apparatuur en energieopslag op één locatie verplicht stellen.**”;

c) de volgende leden 3 en 4 worden toegevoegd:

“3. De lidstaten kunnen bepaalde gebieden uitsluiten van de toepassing van de leden 1 en 2 met het oog op de bescherming van cultureel of historisch erfgoed, vanwege nationale **defensie- en veiligheidsbelangen**, of om redenen van veiligheid of netbeveiliging.

4. Onverminderd alle noodzakelijke beveiligings-, veiligheids-, of netstabiliteitsmaatregelen nemen de lidstaten nemen regelgevende en niet-regelgevende belemmeringen weg die van invloed zijn op de installatie van plug-in mini-zonne-energiesystemen met een capaciteit van maximaal 800 W in en op gebouwen. De lidstaten kunnen de toepassing van dit lid beperken indien empirisch onderbouwde risico's zijn vastgesteld in verband met de in de handel gebrachte apparatuur of indien de resulterende totale elektrische installatie niet voldoet aan de geldende technische specificaties of normen, onder meer als de coördinatie van de beveiliging en de afsluitingsprestaties niet kunnen worden gewaarborgd.”;

8) artikel 16 septies wordt als volgt gewijzigd:

- a) de twee laatste zinnen worden geschrapt;
- b) de volgende leden worden [...] toegevoegd:

“Totdat klimaatneutraliteit is bereikt, zorgen de lidstaten ervoor dat bij de vergunningsprocedure de planning, bouw en exploitatie van installaties voor de productie van energie uit hernieuwbare bronnen, en de aansluiting daarvan op het net, het bijbehorende net zelf, opslagactiva en laadstations worden vermoed van dwingend openbaar belang te zijn en, in dat geval, voorrang krijgen bij het afwegen van andere rechtmatige belangen dan die bedoeld in de eerste alinea. De lidstaten kunnen de toepassing van dit vermoeden uitsluiten ter bescherming van het cultureel erfgoed op basis van wettelijke criteria om een geharmoniseerde uitvoering te waarborgen **en vanwege nationale defensie- en veiligheidsbelangen.**

De lidstaten kunnen de in de eerste en tweede alinea bedoelde vermoedens hanteren in procedures inzake ruimtelijke ordening.”;

- (9) de volgende artikelen 16 octies tot en met 16 **undecies**[...] worden ingevoegd:

“Artikel 16 octies

Het ontbreken van alternatieve of toereikende oplossingen en de toepassing van compenserende maatregelen [...]

1. Bij de beoordeling of er bevredigende alternatieve oplossingen voor projecten op het gebied van installaties voor de productie van hernieuwbare energie, de aansluiting van dergelijke installaties op het net, het bijbehorende net zelf en opslagactiva bestaan in de zin van artikel 6, lid 4, en artikel 16, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG, artikel 4, lid 7, punt d), van Richtlijn 2000/60/EG en artikel 9, lid 1, van Richtlijn 2009/147/EG, is aan de voorwaarde dat er geen bevredigende alternatieven zijn, voldaan indien er geen bevredigende alternatieve oplossingen zijn waarmee hetzelfde doel van het project in kwestie kan worden bereikt wat betreft de ontwikkeling van dezelfde hernieuwbare-energiecapaciteit met behulp van dezelfde [...]technologie binnen hetzelfde of een vergelijkbaar tijdschema en zonder dat dit tot aanzienlijk hogere kosten leidt.
2. Bij de uitvoering van compenserende maatregelen voor projecten op het gebied van hernieuwbare-energie-installaties, **met inbegrip van financiële compenserende maatregelen, voor zover het nationale recht dit toestaat**, de aansluiting van dergelijke installaties op het net, het bijbehorende net zelf en opslagactiva, in de zin van artikel 6, lid 4, van Richtlijn 92/43/EEG, kunnen de lidstaten, [...] wanneer redelijkerwijs kan worden aangetoond dat het plan of project geen onomkeerbare gevolgen heeft voor de ecologische processen die essentieel zijn voor het behoud van de structuur en functies van het gebied en de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk niet in gevaar brengt voordat compenserende maatregelen worden genomen, toestaan dat dergelijke compenserende maatregelen gelijktijdig met de uitvoering van het project worden uitgevoerd. De lidstaten staan toe dat deze compenserende maatregelen in de loop van de tijd worden aangepast overeenkomstig het voorzorgsbeginsel, afhankelijk van de vraag of de aanzienlijke negatieve effecten naar verwachting op korte, middellange of lange termijn zullen optreden.

Vergunningsprocedure voor andere standalone-energieopslag dan waterstofopslag

1. De vergunningsprocedure voor standalone-energieopslag anders dan waterstofopslag heeft betrekking op alle relevante administratieve vergunningen voor de bouw, repowering en exploitatie van standaloneopslag, met inbegrip van vergunningen voor netaansluitingen en, indien nodig, milieubeoordelingen en -vergunningen. De vergunningsprocedure omvat alle administratieve fasen, vanaf de bevestiging dat de vergunningsaanvraag volledig is tot de kennisgeving van het definitieve besluit over het resultaat van de vergunningsprocedure door de relevante bevoegde autoriteit of autoriteiten. Binnen [...] **45** dagen na ontvangst van een vergunningsaanvraag bevestigt de bevoegde autoriteit dat de aanvraag volledig is of, indien de aanvrager niet alle voor de behandeling van de aanvraag vereiste informatie heeft verstrekt, verzoekt zij de aanvrager om onverwijld een volledige aanvraag in te dienen. De datum waarop de bevoegde autoriteit de volledigheid van de aanvraag bevestigt, geldt als het begin van de vergunningsprocedure.
2. De lidstaten eisen geen administratieve vergunning, ook niet op milieugebied, met uitzondering van vergunningen voor netaansluitingen, voor de installatie van standalone-energieopslag anders dan waterstofopslag, met een totale geïnstalleerde capaciteit van 100 kW of minder. In afwijking van artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2011/92/EU is de installatie van die opslag vrijgesteld van het vereiste van artikel 2, lid 1, van die richtlijn om een specifieke milieueffectbeoordeling uit te voeren. Onverminderd lid 1 beperken de lidstaten de toepassing van dit lid in Natura 2000-gebieden, andere gebieden die onder nationale beschermingsregelingen vallen, en in het kader van cultureel of historisch erfgoed beschermde gebieden. **De lidstaten kunnen kennisgeving van de installatie van nieuwe opslagprojecten verplicht stellen.**

3. De lidstaten zorgen ervoor dat de vergunningsprocedures, met inbegrip van vergunningen voor netaansluitingen en, indien nodig, milieubeoordelingen, niet langer duren dan zes maanden voor standalone-energieopslag anders dan waterstofopslag, met een totale geïnstalleerde capaciteit van meer dan 100 kW.

In naar behoren gerechtvaardigde buitengewone omstandigheden, ook wanneer deze langere termijnen vereisen die nodig zijn voor de beoordelingen uit hoofde van het toepasselijke milieurecht van de Unie, kunnen de lidstaten deze termijn met maximaal zes maanden verlengen. De lidstaten stellen de projectontwikkelaar duidelijk in kennis van de buitengewone omstandigheden die een dergelijke verlenging rechtvaardigen.

In het geval van pompopslag van waterkracht duurt de vergunningsprocedure evenwel niet langer dan drie [...] jaar. **In naar behoren gerechtvaardigde buitengewone omstandigheden, ook wanneer deze langere termijnen vereisen die nodig zijn voor de beoordelingen uit hoofde van het toepasselijke milieurecht van de Unie, kunnen de lidstaten deze termijn verlengen. De lidstaten stellen de projectontwikkelaar duidelijk in kennis van de buitengewone omstandigheden die een dergelijke verlenging rechtvaardigen.**

4. **Behalve indien deze samenvalt met andere administratieve stadia van de vergunningsprocedure, omvat de duur van de in dit artikel geregelde vergunningsprocedure niet:**
- a) **de tijd gedurende welke de projecten voor standalone-energieopslag worden gebouwd of gerepowerd;**
 - b) **de tijd voor de nodige administratieve stadia voor aanzienlijke verbeteringen van het net die vereist zijn om de stabiliteit, betrouwbaarheid en veiligheid van het net te waarborgen;**
 - c) **de tijd voor beroepsprocedures in rechte, andere procedures voor een rechterlijke instantie en alternatieve geschillenbeslechtsmechanismen, waaronder klachtenprocedures en administratieve beroepsprocedures.**

Vergunningsprocedure voor laadstations

1. De vergunningsprocedure voor laadstations heeft betrekking op alle relevante administratieve vergunningen voor de bouw, repowering en exploitatie van laadstations, met inbegrip van vergunningen voor netaansluitingen en, indien nodig, milieu-beoordelingen en -vergunningen. De vergunningsprocedure omvat alle administratieve fasen, vanaf de bevestiging dat de vergunningsaanvraag volledig is tot de kennisgeving van het definitieve besluit over het resultaat van de vergunningsprocedure door de relevante bevoegde autoriteit of autoriteiten. Binnen [...] **45** dagen na ontvangst van een vergunningsaanvraag bevestigt de bevoegde autoriteit dat de aanvraag volledig is of, indien de aanvrager niet alle voor de behandeling van de aanvraag vereiste informatie heeft verstrekt, verzoekt zij de aanvrager om onverwijld een volledige aanvraag in te dienen. De datum waarop de bevoegde autoriteit de volledigheid van de aanvraag bevestigt, geldt als het begin van de vergunningsprocedure.
2. De lidstaten eisen geen administratieve vergunning, ook niet op milieugebied, met uitzondering van vergunningen voor netaansluitingen, voor de installatie van laadstations met een totale geïnstalleerde capaciteit van 100 kW of minder. In afwijking van artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2011/92/EU is de installatie van die stations vrijgesteld van het vereiste, indien van toepassing, van artikel 2, lid 1, van die richtlijn om een specifieke milieueffectbeoordeling uit te voeren. Onverminderd lid 1 beperken de lidstaten de toepassing van dit lid in Natura 2000-gebieden, andere gebieden die onder nationale beschermingsregelingen vallen, en in het kader van cultureel of historisch erfgoed beschermde gebieden. **De lidstaten kunnen kennisgeving van de installatie van nieuwe laadstations verplicht stellen.**

3. De lidstaten zorgen ervoor dat de vergunningsprocedures, met inbegrip van vergunningen voor netaansluitingen en, indien nodig, milieubeoordelingen, niet langer duren dan zes maanden voor laadstations met een totale geïnstalleerde capaciteit van meer dan 100 kW. **In naar behoren gerechtvaardigde buitengewone omstandigheden, ook wanneer deze langere termijnen vereisen die nodig zijn voor de beoordelingen uit hoofde van het toepasselijke milieurecht van de Unie, kunnen de lidstaten die termijn met maximaal zes maanden verlengen. De lidstaten stellen de projectontwikkelaar duidelijk in kennis van de buitengewone omstandigheden die een dergelijke verlenging rechtvaardigen.**
4. **Behalve indien deze samenvalt met andere administratieve stadia van de vergunningsprocedure, omvat de duur van de in dit artikel geregelde vergunningsprocedure niet:**
- a) **de tijd gedurende welke de op zichzelf staande laadstations worden gebouwd of gerepowerd;**
 - b) **de tijd voor de nodige administratieve stadia voor aanzienlijke verbeteringen van het net die vereist zijn om de stabiliteit, betrouwbaarheid en veiligheid van het net te waarborgen;**
 - c) **de tijd voor beroepsprocedures in rechte, andere procedures voor een rechterlijke instantie en alternatieve geschillenbeslechtsmechanismen, waaronder klachtenprocedures en administratieve beroepsprocedures.**

Vergunningsprocedure voor de hybridisatie van installaties voor de productie van hernieuwbare energie

1. Indien de hybridisatie van een installatie voor de productie van hernieuwbare energie onderworpen is aan een screeningprocedure op grond van artikel 16 bis, lid 4, aan de vaststelling of het project een milieueffectbeoordeling vereist, of aan een milieueffectbeoordeling op grond van artikel 4 van Richtlijn 2011/92/EU, wordt een dergelijke screeningprocedure, vaststelling of milieueffectbeoordeling beperkt tot het potentiële effect dat voortvloeit uit de toevoeging ervan ten opzichte van het oorspronkelijke project.
 2. [...]
 2. **Binnen de grenzen van het nationale constitutionele bestel en onverminderd de exclusieve bevoegdheid van de autonome regionale en lokale autoriteiten op het gebied van landgebruik en ruimtelijke ordening, zorgen lidstaten die de status wijzigen van een terrein waar zich een installatie voor de productie van hernieuwbare energie bevindt, ervoor dat hybridisatie van die installatie mogelijk is.”;**
- (10) artikel 17 wordt vervangen door:

Procedures voor netaansluiting[...]

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de [...]procedures voor netaansluitingen niet langer duren dan:
 - a) [...] **zes maanden** voor de in artikel 16 quinquies, **leden 1 en 2**, bedoelde apparatuur voor zonne-energie en energieopslag op één locatie, de standalone-energieopslag bedoeld in artikel 16 nonies, lid 2, [...] de oplaadpunten bedoeld in artikel 16 decies, lid 2, [...] **en de repowering of hybridisatie van bestaande installaties voor de productie van hernieuwbare energie als bedoeld in de artikelen 16 quater en 16 undecies, tenzij er sprake is van gerechtvaardigde veiligheidsoverwegingen of technische incompatibiliteit van de systeemonderdelen, of indien vanwege de omvang van de capaciteitsverhoging meer tijd nodig is om de beoordeling uit te voeren.**
 - b) [...]
2. Binnen de in artikel 16 bis, lid 1, artikel 16 ter, lid 1, en lid 1 van dit artikel vastgestelde termijnen kiest de systeembeheerder een van de volgende maatregelen:
 - a) wanneer er voldoende capaciteit is en de gevraagde aansluiting geen invloed heeft op de stabiliteit, betrouwbaarheid en veiligheid van het net, de gevraagde netaansluiting aanvaarden en de aansluiting toestaan;
 - b) wanneer er onvoldoende netcapaciteit is, voor zover technisch mogelijk, een flexibeleaansluitovereenkomst voorstellen overeenkomstig artikel 6 bis van Richtlijn (EU) 2019/944.

3. **In voorkomend geval**, [...]wanneer een voorstel voor een overeenkomst als bedoeld in lid 2, punt b), door de projectontwikkelaar wordt afgewezen, stelt de systeembeheerder op grond van gerechtvaardigde veiligheidsoverwegingen of technische incompatibiliteit van de systeemonderdelen een alternatief netaansluitingspunt en een alternatieve voorlopige datum voor de netaansluiting voor, of wijst hij, indien dit niet mogelijk is, het aansluitverzoek af.
4. [...]”.

Wijzigingen van Richtlijn (EU) 2019/944

Richtlijn (EU) 2019/944 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) artikel 8 wordt vervangen door:

“

Artikel 8

Vergunningsprocedure

1. In gevallen waarin toestemming (zoals een vergunning, toelating, concessie, instemming of goedkeuring) is vereist voor de aanleg of exploitatie van infrastructuur voor elektriciteitstransmissie- of -distributiesystemen of bijbehorende apparatuur, of voor de bouw van nieuwe productiecapaciteit, verlenen de lidstaten of de door hen aangewezen bevoegde instanties deze toestemming overeenkomstig de leden 2 tot en met 14. De lidstaten of de door hen aangewezen bevoegde instanties kunnen op dezelfde basis ook vergunningen verlenen voor elektriciteitsvoorziening en voor grootafnemers.
2. Lidstaten die een vergunningensysteem toepassen, zullen:
 - a) objectieve en niet-discriminerende criteria vaststellen, samen met transparante procedures, waaraan elke onderneming die een vergunning aanvraagt voor de bouw en/of exploitatie van nieuwe productiecapaciteit, alsmede infrastructuur voor transmissie- of distributiesystemen, moet voldoen;

- b) de criteria en procedures voor vergunningverlening openbaar maken;
- c) ervoor zorgen dat bij de vergunningsprocedures voor dergelijke productiecapaciteit en infrastructuur of bijbehorende uitrusting, in voorkomend geval, rekening wordt gehouden met het belang van het project voor de interne markten voor elektriciteit en hernieuwbare energiebronnen;
- d) ervoor zorgen dat bij de vergunningsprocedures rekening wordt gehouden met de noodzaak, of het ontbreken daarvan, om beoordelingen uit te voeren overeenkomstig Richtlijn 92/43/EEG van de Raad²⁰ en de Richtlijnen 2000/60/EG²¹, 2001/42/EG²², 2009/147/EG²³ en 2011/92/EU²⁴;
- e) ervoor zorgen dat er specifieke, vereenvoudigde en gestroomlijnde vergunningsprocedures bestaan voor kleine gedecentraliseerde en/of gedistribueerde productie en infrastructuur voor distributiesystemen, waarbij rekening gehouden wordt met hun beperkte grootte en potentiële effect;
- f) ervoor zorgen dat richtsnoeren voor die specifieke vergunningsprocedures worden opgesteld en herzien door regulerende instanties of andere bevoegde nationale instanties, met inbegrip van planningsinstanties, die wijzigingen kunnen aanbevelen;

²⁰ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna ([PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

²¹ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

²² Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (PB L 197 van 21.7.2001, blz. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

²³ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB L 20 van 26.1.2010, blz. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj>).

²⁴ Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj>).

- g) ervoor zorgen dat alle besluiten openbaar worden gemaakt;
- h) ervoor zorgen dat aanvragers worden geïnformeerd over de redenen voor een eventuele weigering om een vergunning te verlenen. Deze redenen moeten objectief en niet-discriminerend zijn, berusten op goede gronden en naar behoren worden gestaafd, en aanvragers moeten over beroepsprocedures kunnen beschikken;
- i) ervoor zorgen dat de bevoegde nationale autoriteiten over voldoende technische, financiële en personele middelen beschikken om binnen de toepasselijke termijnen een besluit over de vergunning te nemen.

3. Wanneer lidstaten een vergunningensysteem voor infrastructuur voor elektriciteitstransmissie- of -distributiesystemen toepassen,

moeten de lidstaten ook:

- a) ervoor zorgen dat het vergunningensysteem voor infrastructuur voor transmissie- en distributiesystemen in overeenstemming is met het ontwikkelingsplan voor het distributienet en het tienjarig netontwikkelingsplan dat overeenkomstig de artikelen 32 en 51 is vastgesteld;
- b) ervoor zorgen dat vergunningsprocedures, met inbegrip van alle relevante procedures van de bevoegde instanties, niet langer duren dan twee jaar, tenzij die langere duur naar behoren wordt gerechtvaardigd [...], **in welk geval** zij met maximaal [...]dertig maanden [...] kunnen worden verlengd;
- c) **ervoor zorgen dat de vergunning voor infrastructuur voor transmissie- of distributiesystemen als essentieel wordt beschouwd voor de integratie van hernieuwbare-energiebronnen, alsook voor het bereiken van de klimaat- en energiedoelstellingen en de doelstelling inzake klimaatneutraliteit;**

- e) — De lidstaten kunnen bepalen dat het uitblijven van een antwoord van de betrokken bevoegde nationale autoriteiten of entiteiten binnen de in punt b) vastgestelde termijn ertoe leidt dat specifieke **administratieve tussenstappen** als goedgekeurd worden beschouwd, met uitzondering van [...] milieubeslissingen, **tenzij hun rechtsstelsel in die mogelijkheid voorziet, die expliciet wordt bekendgemaakt.** [...]

Alle besluiten worden openbaar gemaakt overeenkomstig de toepasselijke wetgeving.

d) [...]

e) [...]

4. De lidstaten **zetten**[...] een of meer contactpunten voor transmissie- of distributiesysteembeheerders op of wijzen deze aan. Deze contactpunten **begeleiden** de aanvrager op [...] **diens** verzoek [...] kosteloos door de hele toestemmingsprocedure voor de in lid 1 bedoelde activiteiten en vergemakkelijken deze procedure, tot wanneer de verantwoordelijke autoriteiten [...] **aan het einde van de procedure een vergunning verlenen.** De aanvrager dient gedurende de gehele administratieve procedure slechts met één contactpunt contact te hebben.

De contactpunten kunnen dezelfde zijn als de in artikel 8 van Verordening (EU) 2022/869 bedoelde nationale bevoegde instanties of de in artikel 16 van Richtlijn (EU) 2018/2001 bedoelde contactpunten.

5. Wanneer lidstaten een vergunningsregeling voor infrastructuur voor elektriciteits-transmissie- of -distributiesystemen toepassen, zorgen zij ervoor dat, wanneer voor de procedure vereiste studies, verslagen en documentatie in de aanvragen ontbreken, de bevoegde nationale instanties in samenwerking met andere relevante instanties binnen drie maanden na de aanvraag de nodige stukken bij de ontwikkelaar opvragen, met vermelding **achteraf** van het toepassingsgebied en de mate van detaillering ervan. **Wanneer ze de ontwikkelaar hierover informeert [...], bevestigt** de nationale bevoegde instantie of de vermoedens van lid 10 al dan niet op het project van toepassing zijn. **Na het opvragen van de nodige stukken [...]** mogen noch de bevoegde instantie, noch enige andere relevante autoriteit om aanvullende informatie, studies, verslagen of beoordelingen verzoeken, behalve indien zich een wezenlijke verandering in het project of de omgeving ervan heeft voorgedaan, waardoor de oorspronkelijke criteria waarop de besluiten waren gebaseerd, niet langer geschikt zijn, **of indien het anders onmogelijk zou zijn om een positief besluit uit te vaardigen op basis van de beschikbare informatie. In deze gevallen** verstrekt de nationale bevoegde instantie de projectontwikkelaar een naar behoren gemotiveerde rechtvaardiging voor het verzoek om aanvullende informatie.

6. De in lid 3 vastgelegde termijn geldt onverminderd de verplichtingen krachtens het toepasselijke milieu- en energierecht van de Unie, met inbegrip van Richtlijn (EU) 2018/2001, onverminderd beroepsprocedures in rechte en andere procedures voor een rechterlijke instantie, en onverminderd alternatieve geschillenbeslechtsmechanismen, waaronder klachtprocedures en administratieve beroepsprocedures, en kunnen met de duur van dergelijke procedures worden verlengd.
7. Dit artikel is van toepassing onverminderd de artikelen 7 tot en met 10 van Verordening (EU) 2022/869 en artikel 15 en de artikelen 15 tot en met 17 van Richtlijn (EU) 2018/2001.
8. Totdat klimaatneutraliteit [...] is bereikt, zorgen de lidstaten ervoor dat de planning, bouw en exploitatie van infrastructuur voor transmissie- of distributiesystemen bij [...] de **in lid 1 bedoelde** vergunningsprocedures worden vermoed van dwingend openbaar belang te zijn en de volksgezondheid en de openbare veiligheid te dienen, wanneer rechtmatige belangen in afzonderlijke gevallen worden afgewogen voor de toepassing van artikel 6, lid 4, en artikel 16, lid 1, punt c), van Richtlijn 92/43/EEG, artikel 4, lid 7, van Richtlijn 2000/60/EG en artikel 9, lid 1, punt a), van Richtlijn 2009/147/EG. [...]

Totdat klimaatneutraliteit is bereikt, zorgen de lidstaten ervoor dat de planning, de bouw en de exploitatie van infrastructuur voor transmissie- of distributiesystemen bij [...] vergunningsprocedures worden verondersteld van dwingend openbaar belang te zijn en, in dat geval, prioriteit krijgen wanneer andere rechtsbelangen [...] dan die [...] bedoeld in dit lid worden afgewogen. De lidstaten kunnen de toepassing van dit vermoeden uitsluiten ter bescherming [...] van het cultureel erfgoed op basis van wettelijke criteria om een geharmoniseerde uitvoering te waarborgen.

9. Totdat [...] klimaatneutraliteit is bereikt, zorgen de lidstaten, in afwijking van artikel 2, lid 1, en artikel 4, leden 1 en 2, van Richtlijn 2011/92/EU en bijlage I, punt 20, en bijlage II, punt 3, b), bij die richtlijn, en in afwijking van artikel 6, lid 3, van Richtlijn 92/43/EEG, ervoor dat de bevoegde instantie in gerechtvaardigde omstandigheden, waaronder de noodzaak om de uitrol van de elektriciteitsnetinfrastructuur te versnellen om de doelstellingen inzake klimaatneutraliteit en hernieuwbare energie te halen, vrijstelling kan verlenen voor de renovatie, modernisering of repowering van bestaande infrastructuur voor transmissie- en distributiesystemen, mits dit geen **aanzienlijke hoeveelheid** extra ruimte in beslag neemt en voldoet aan de toepasselijke milieumaatregelen die voor de oorspronkelijke installatie zijn vastgesteld, van:
- a) de milieueffectbeoordeling uit hoofde van artikel 2, lid 1, **en artikel 4, lid 2**, van Richtlijn 2011/92/EU;
 - b) een beoordeling van de gevolgen ervan voor Natura 2000-gebieden op grond van artikel 6, lid 3, van Richtlijn 92/43/EEG;
 - c) de beoordeling van de gevolgen ervan voor de bescherming van soorten overeenkomstig artikel 12, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG en artikel 5 van Richtlijn 2009/147/EG;
 - d) de screening overeenkomstig artikel 5 van Verordening [xxxxx] van het Europees Parlement en de Raad.

Deze vrijstellingen zijn niet van toepassing op de renovatie, modernisering of repowering van bestaande infrastructuur voor transmissie- en distributiesystemen, en de aanleg van nieuwe infrastructuur voor distributiesystemen of bijbehorende apparatuur die aanzienlijke gevolgen voor het milieu in een andere lidstaat kunnen hebben, overeenkomstig artikel 7 van Richtlijn 2011/92/EU.

Onverminderd lid 1 beperken de lidstaten de toepassing van dit lid in Natura 2000-gebieden, andere gebieden die onder nationale beschermingsregelingen vallen, en in het kader van cultureel of historisch erfgoed beschermde gebieden.

10. In gerechtvaardigde omstandigheden kunnen de lidstaten de in lid 9 bedoelde vrijstellingen ook toepassen op de aanleg van nieuwe distributie-infrastructuur of bijbehorende apparatuur, op voorwaarde dat het betrokken project is gescreend overeenkomstig artikel 4, lid 2, van Richtlijn 2011/92/EG, waarbij de bevoegde nationale instantie heeft vastgesteld dat het project waarschijnlijk geen significante milieueffecten zal hebben, met name gezien de specifieke kenmerken van het gebied waarin het project wordt uitgevoerd, zoals stedelijke en dichtbebouwde gebieden.

Deze vrijstellingen zijn niet van toepassing op de aanleg van nieuwe distributie-infrastructuur of bijbehorende apparatuur die aanzienlijke gevolgen voor het milieu in een andere lidstaat kan hebben, overeenkomstig artikel 7 van Richtlijn 2011/92/EU.

Wanneer uit de in de eerste alinea bedoelde screening blijkt dat er waarschijnlijk aanzienlijke milieueffecten zullen zijn, deelt de bevoegde instantie de projectontwikkelaar binnen 45 dagen na de aanvraag mee dat een beoordeling als bedoeld in lid 9, punten a), b) en c), is vereist.

Onverminderd lid 1 beperken de lidstaten de toepassing van dit lid in Natura 2000-gebieden, andere gebieden die onder nationale beschermingsregelingen vallen, en in het kader van cultureel of historisch erfgoed beschermde gebieden.

11. De planning, aanleg en exploitatie van infrastructuur voor transmissie- en distributiesystemen worden geacht bij te dragen tot een vermindering van de stikstofemissies op lange termijn en vereisen geen beoordeling van stikstofemissies in het kader van een beoordeling die kan worden uitgevoerd om te voldoen aan artikel 6 van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad.
12. Een milieueffectbeoordeling overeenkomstig Richtlijn 2011/92/EU en, indien van toepassing, een passende beoordeling overeenkomstig Richtlijn 92/43/EEG voor de uitbreiding, renovatie, modernisering of repowering van bestaande infrastructuur voor transmissie- of distributiesystemen, blijft beperkt tot de beoordeling van de potentiële effecten van de wijzigingen of uitbreidingen in vergelijking met de oorspronkelijke infrastructuur voor transmissie- of distributiesystemen.
- 12 bis. De lidstaten kunnen nieuwe infrastructuur voor transmissie- of distributiesystemen voor elektriciteit uitsluiten van de verplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2000/60/EG, met uitzondering van, in de mate die nodig is om water te beschermen dat wordt gebruikt voor de productie van drinkwater of mineraalwater, de verplichtingen in verband met:**
- a) waterlichamen in speciale beschermingszones overeenkomstig artikel 7, lid 3, van Richtlijn 2000/60/EG,**
 - b) waterlichamen in gebieden voor water dat wordt gebruikt voor menselijke consumptie overeenkomstig artikel 8 van Richtlijn (EU) 2020/2184,**
 - c) waterlichamen voor de winning van natuurlijk mineraalwater overeenkomstig Richtlijn 2009/54/EG.**

12 ter. Artikel 12 van Richtlijn (EU) 2025/2360 kan worden geacht geen verplichtingen op te leggen aan de infrastructuur voor transmissie- of distributiesystemen.

12 quater. De artikelen 1 en 5 van Richtlijn 2008/56/EG worden geacht geen projectspecifieke beoordelingen op te leggen voor infrastructuurvergunningsprocedures voor transmissie- of distributiesystemen of vergunningsprocedures voor offshorewindparken; deze bepaling doet geen afbreuk aan het recht van de lidstaten om strengere eisen in te voeren of te handhaven.

13. [...] De lidstaten [...] **kunnen** een [...] digitaal **portaal** of gekoppelde portalen [...] opzetten voor het beheer van aanvragen als bedoeld in lid 1, de **bijbehorende** processen, lopende [...]besluiten en uitgevaardigde besluiten, in een gemakkelijk toegankelijke vorm.

Dit portaal of deze portalen kunnen [...] toegang geven tot de relevante milieu- en geologische gegevens en besluiten die beschikbaar zijn in het **op het geografisch informatiesysteem gebaseerde centrale digitale** portaal [...], zoals bedoeld in artikel 10, lid 3, van Verordening [xxxxx] van het Europees Parlement en de Raad.”;

- 2) het volgende artikel 8 bis wordt ingevoegd:

“Artikel 8 bis

Het ontbreken van alternatieve of toereikende oplossingen en de toepassing van compenserende maatregelen [...]

14. Bij de beoordeling of er bevredigende alternatieve oplossingen voor infrastructuurprojecten voor transmissie- en distributiesystemen en bijbehorende apparatuur bestaan in de zin van artikel 6, lid 4, en artikel 16, lid 1, van Richtlijn 92/43/EEG, artikel 4, lid 7, punt d), van Richtlijn 2000/60/EG en artikel 9, lid 1, van Richtlijn 2009/147/EG, is aan de voorwaarde dat er geen bevredigende alternatieven zijn, voldaan indien er geen bevredigende alternatieve oplossingen zijn waarmee het doel van het project in kwestie kan worden bereikt wat betreft de ontwikkeling van dezelfde capaciteit met behulp van dezelfde technologie binnen hetzelfde of een vergelijkbaar tijdschema en zonder dat dit tot aanzienlijk hogere kosten leidt.
15. Bij de uitvoering van compenserende maatregelen, **met inbegrip van financiële compenserende maatregelen, voor zover het nationale recht dit toestaat**, voor infrastructuurprojecten van installaties voor transmissie- en distributiesystemen, en bijbehorende apparatuur, in de zin van artikel 6, lid 4, van Richtlijn 92/43/EEG, kunnen de lidstaten, [...] wanneer redelijkerwijs kan worden aangetoond dat het plan of project geen onomkeerbare gevolgen heeft voor de ecologische processen die essentieel zijn voor het behoud van de structuur en functies van het gebied en de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk niet in gevaar brengt voordat compenserende maatregelen worden genomen, toestaan dat dergelijke compenserende maatregelen gelijktijdig met de uitvoering van het project worden uitgevoerd. De lidstaten kunnen toestaan dat deze compenserende maatregelen in de loop van de tijd worden aangepast overeenkomstig het voorzorgsbeginsel, afhankelijk van de vraag of de aanzienlijke negatieve effecten naar verwachting op korte, middellange of lange termijn zullen optreden.”;

3) aan artikel 38 wordt het volgende lid toegevoegd:

“5. Niettegenstaande lid 2 kunnen de lidstaten de regulerende instantie, indien daarin is voorzien, besluiten dat beheerders van een klein gesloten distributiesysteem [...] dat meer dan 90 % van de elektriciteit levert aan de eigenaar of beheerder van het systeem en verwante bedrijven en daarnaast elektriciteit levert aan minder dan twintig afnemers, of residentiële systemen die elektriciteit leveren aan minder dan 100 huishoudens, niet als distributiesysteembeheerder in de zin van deze richtlijn worden beschouwd. De lidstaten zorgen ervoor dat de rechten van afnemers krachtens artikel 4, aanverwante rechten met betrekking tot de toegang tot netinfrastructuur krachtens artikel 6, zoals transparantie, evenredigheid en non-discriminatie, consumentenrechten krachtens hoofdstuk III, met inbegrip van artikel 21 in die mate dat huishoudens worden bevoorraad, en de verplichtingen uit hoofde van artikel 31, de leden 1) en (2), artikel 33, lid 1), artikel 37 en artikel 5 van Verordening (EU) 2019/943, behouden blijven. De vrijstellingen mogen niet leiden tot een onevenredige verschuiving van netkosten naar afnemers van netten die niet zijn vrijgesteld, of tot negatieve effecten op de netveiligheid of op de ontwikkeling van flexibiliteit. Activiteiten in het kader van de vrijstelling krachtens dit lid worden gemeld aan de regulerende instanties, die waar nodig toezicht houden op de rechten en verplichtingen krachtens dit lid en deze handhaven.”;

in artikel 2 wordt een definitie toegevoegd:

“29 bis) “residentieel systeem”: een systeem dat lokaal opgewekte elektriciteit distribueert naar een of meer gebouwen in een afgebakend gebied dat voornamelijk voor residentiële doeleinden wordt gebruikt;”;

3) het volgende artikel 40 bis wordt ingevoegd:

“Artikel 40 bis

Netontwikkeling en bevoegdheden om investeringsbeslissingen te nemen

1. Alle transmissiesysteembeheerders leggen, na alle belanghebbenden te hebben geraadpleegd, overeenkomstig lid 2, punt c), de regulerende instantie **of een andere instanties indien een lidstaat daarvoor een andere bevoegde instantie heeft aangewezen**, ten minste om de twee jaar een tienjarig netontwikkelingsplan voor dat gebaseerd is op het bestaande en te verwachten niveau van vraag en aanbod. Het netontwikkelingsplan omvat efficiënte maatregelen om de toereikendheid van het systeem en de voorzieningszekerheid te garanderen. De transmissiesysteembeheerder maakt het tienjarig netontwikkelingsplan bekend op zijn website.

De lidstaten streven naar gecoördineerde stappen in de planning voor de respectieve tienjarige netontwikkelingsplannen voor aardgas, waterstof en elektriciteit.

2. Het tienjarig netontwikkelingsplan moet met name:
- a) de marktdeelnemers meedelen wat de belangrijkste transmissie-infrastructuur is die de eerstvolgende tien en vijftien jaar aangelegd of vernieuwd moet worden, rekening houdend met het potentieel van anticiperende investeringen om aan toekomstige systeembehoeften te voldoen;
 - b) rekening houden met[...] het gebruik van niet-fossiele flexibiliteitsmiddelen overeenkomstig Verordening (EU) 2019/943, draadloze oplossingen overeenkomstig Verordening (EU) [*TEN-E Regulation as proposed by COM(2025)xxxxx*], en andere alternatieven voor systeemuitbreiding;
 - c) gebaseerd zijn op een gezamenlijk scenario dat om de twee jaar wordt ontwikkeld overeenkomstig artikel 55 van Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad²⁵, dat in overeenstemming moet zijn met het hoofdscenario [...] dat is ontwikkeld overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EU) [*TEN-E-verordening zoals voorgesteld in COM(2025)xxxx*]. **De overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EU) [*TEN-E-verordening zoals voorgesteld in COM(2025)xxxx*] ontwikkelde gevoeligheidsanalyses en aanvullende scenario's of gevoeligheidsanalyses [...] kunnen ook in aanmerking worden genomen om investeringsbeslissingen beter te onderbouwen.**
 - d) in overeenstemming zijn met het geïntegreerde nationale energie- en klimaatplan en de actualiseringen daarvan, rekening houden met de stand van zaken in de geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen die zijn ingediend overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999, stroken met de streefcijfers die zijn vastgesteld bij Richtlijn (EU) 2018/2001, de toepassing van het beginsel “energie-efficiëntie eerst” volgen overeenkomstig artikel 27 van Richtlijn (EU) 2023/1791, en de in artikel 2, lid 1, en artikel 4, lid 1, van Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad bedoelde doelstelling inzake klimaatneutraliteit ondersteunen²⁶;

²⁵ Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG ([PB L, 2024/1788, 15.7.2024](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

²⁶ Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 (“Europese klimaatwet”) (PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

- e) alle investeringen bevatten waartoe reeds is besloten en aangeven welke nieuwe investeringen de eerstkomende drie jaar gedaan moeten worden;
 - f) een tijdschema voor alle investeringsprojecten bevatten.
3. Nieuwe infrastructuurprojecten gaan vergezeld van een toelichting over hoe rekening is gehouden met draadloze oplossingen, niet-fossiele flexibiliteitsmiddelen of andere alternatieven voor uitbreiding van het systeem.
4. Bij het opstellen van het tienjarig netontwikkelingsplan houdt de transmissiesysteembeheerder volledig rekening met het potentiële gebruik van vraagrespons, energieopslagfaciliteiten of andere hulpbronnen als alternatieven voor uitbreiding van het systeem, alsook het verwachte verbruik en de handel met andere landen, en met de investeringsplannen voor Uniebrede en regionale netten.
5. De regulerende instantie **of een andere instantie indien een lidstaat daarvoor een andere bevoegde instantie heeft aangewezen, zorgt voor een open en transparante raadpleging van [...]** alle daadwerkelijke of potentiële systeemgebruikers over het tienjarige netontwikkelingsplan [...]. Personen of bedrijven die aangeven potentiële systeemgebruikers te zijn, kan worden verzocht die bewering te onderbouwen. De regulerende instantie **of een andere instantie indien een lidstaat daarvoor een andere bevoegde instantie heeft aangewezen** maakt het resultaat van de raadpleging bekend, met name de mogelijke behoeften aan investeringen.

6. De regulerende instantie **of een andere instantie indien een lidstaat daarvoor een andere bevoegde instantie heeft aangewezen** keurt het tienjarig netontwikkelingsplan goed of verzoekt om wijziging ervan en gaat na of het tienjarig netontwikkelingsplan alle investeringsbehoeften bestrijkt die tijdens de raadpleging zijn opgetekend en of het overeenkomt met het in artikel 30, lid 1, punt b), van Verordening (EU) 2019/943 bedoelde niet-bindend Uniebreed tienjarig netontwikkelingsplan (“Uniebreed netontwikkelingsplan”). Als betwijfeld wordt of het overeenkomt met het Uniebreed tienjarig netontwikkelingsplan, raadpleegt de regulerende instantie ACER. De regulerende instantie **of een andere instantie indien een lidstaat daarvoor een andere bevoegde instantie heeft aangewezen** kan eisen dat de transmissiesysteembeheerder zijn tienjarige netontwikkelingsplan wijzigt.

De bevoegde nationale instanties onderzoeken de consistentie van het tienjarige netontwikkelingsplan met het overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 ingediende nationale energie- en klimaatplan.

7. De regulerende instantie **of een andere instantie indien een lidstaat daarvoor een andere bevoegde instantie heeft aangewezen** houdt toezicht op en evalueert de uitvoering van het tienjarig netontwikkelingsplan.

8. Ingeval de onafhankelijke systeembeheerder of onafhankelijke transmissiebeheerder om andere dan dwingende redenen buiten zijn macht een investering die volgens het tienjarig netontwikkelingsplan in de eerstvolgende drie jaar uitgevoerd had moeten worden, niet uitvoert, zorgen de lidstaten ervoor dat de regulerende instantie ten minste een van de volgende maatregelen moet nemen opdat de investering in kwestie wordt gedaan wanneer de investering in het licht van het meest recente tienjarig netontwikkelingsplan nog relevant is:
- a) eisen dat de transmissiesysteembeheerder de investering in kwestie uitvoert;
 - b) voor de investering in kwestie een aanbestedingsprocedure organiseren die openstaat voor alle investeerders, of
 - c) de transmissiesysteembeheerder verplichten in te stemmen met een kapitaalverhoging om de nodige investeringen te financieren en onafhankelijke investeerders de mogelijkheid te geven deel te nemen in het kapitaal.
9. Indien de regulerende instantie gebruik heeft gemaakt van haar in lid 8, punt b), genoemde bevoegdheden, kan zij de transmissiesysteembeheerder verplichten in te stemmen met:
- a) financiering door een derde partij;
 - b) bouw door een derde partij;
 - c) opbouw van de betrokken activa zelf, of
 - d) exploitatie van het betrokken actief zelf.

De transmissiesysteembeheerder verstrekt de investeerders alle nodige gegevens om de investeringen te verrichten, sluit nieuwe activa aan op het transmissienet en stelt algemeen gesproken alles in het werk om de uitvoering van het investeringsproject te vergemakkelijken.

De toepasselijke financieringsregelingen zijn onderworpen aan goedkeuring door de regulerende instantie.

10. Indien de regulerende instantie gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheden uit hoofde van lid 8, dekken de toepasselijke tariefregelingen de kosten van de betrokken investeringen.”;
- 4) artikel 51 wordt geschrapt.
- 5) [...]
[...]

Artikel 3

Wijzigingen van Richtlijn (EU) 2024/1788

Richtlijn (EU) 2024/1788 wordt als volgt gewijzigd:

- 1) artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:
 - a) lid 1 wordt vervangen door:

“1. In gevallen waarin toestemming, zoals een vergunning, toelating, concessie, instemming of goedkeuring, vereist is voor de bouw of exploitatie van aardgasinstallaties, waterstofproductiefaciliteiten en infrastructuur voor waterstofsysteem, verlenen lidstaten of de door hen aangewezen bevoegde instanties overeenkomstig de leden 2 tot en met 11 en lid 16 toestemming voor de bouw of exploitatie van dergelijke installaties, infrastructuur, pijpleidingen of bijbehorende uitrusting op hun grondgebied. De lidstaten of de door hen aangewezen bevoegde instanties kunnen op dezelfde basis tevens toestemming verlenen voor de levering van aardgas en waterstof, ook aan grootafnemers.”;
 - b) de volgende leden 5 bis tot en met 5 quinquies worden ingevoegd:

“5 bis De lidstaten zorgen ervoor dat, wanneer studies, verslagen of documentatie die voor de procedure vereist zijn, in de aanvragen ontbreken, de bevoegde nationale instanties, in samenwerking met andere relevante autoriteiten, binnen drie maanden na de aanvraag de nodige stukken bij de ontwikkelaar opvragen, met vermelding van het toepassingsgebied en de mate van detaillering ervan.

Na het opvragen van de nodige stukken [...] mogen noch de bevoegde instantie, noch enige andere relevante autoriteit om aanvullende informatie, studies, verslagen of beoordelingen verzoeken, behalve indien zich een wezenlijke verandering in het project of de omgeving ervan heeft voorgedaan, waardoor de oorspronkelijke criteria waarop de besluiten waren gebaseerd, niet langer geschikt zijn, **of indien het anders onmogelijk zou zijn om een positief besluit uit te vaardigen op basis van de beschikbare informatie. In deze gevallen** verstrekt de nationale bevoegde instantie de projectontwikkelaar een naar behoren gemotiveerde rechtvaardiging voor het verzoek om aanvullende informatie.

5 ter De lidstaten zorgen ervoor dat de bevoegde nationale instanties over voldoende technische, financiële en personele middelen beschikken om binnen de in lid 5 aangegeven termijn een besluit over de vergunning te nemen.

5 quater Bij de in lid 1 bedoelde toestemmingsprocedure voor waterstofproductiefaciliteiten en infrastructuur voor waterstofsysteem, **kunnen de lidstaten bepalen** [...] dat het uitblijven van een antwoord van de relevante bevoegde nationale instanties binnen de in lid 5 bedoelde termijn ertoe leidt dat specifieke **administratieve tussenstappen** als goedgekeurd worden beschouwd, met uitzondering van milieubeslissingen **tenzij hun rechtssysteem in die mogelijkheid voorziet, die expliciet wordt bekendgemaakt.** [...]

5 quinquies **Alle besluiten worden openbaar gemaakt overeenkomstig de toepasselijke wetgeving.** [...]”;

b bis) na lid 6 wordt het volgende lid toegevoegd:

“6 bis. De planning, aanleg en exploitatie van infrastructuur voor waterstoftransmissie- en -distributiesystemen worden geacht bij te dragen tot een vermindering van de stikstofemissies op lange termijn en vereisen geen beoordeling van stikstofemissies in het kader van een beoordeling die kan worden uitgevoerd om te voldoen aan artikel 6 van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad.”[...];

c) aan lid 8 wordt de volgende alinea toegevoegd:

“De contactpunten kunnen dezelfde zijn als de nationale bevoegde instanties bedoeld in artikel 8 van Verordening (EU) 2022/869, of de contactpunten gedefinieerd in artikel 16 van Richtlijn (EU) 2018/2001.”;

d) het volgende lid 16 wordt toegevoegd:

“16. [...] De lidstaten [...] **kunnen** een [...] digitaal **portaal** of gekoppelde portalen [...] opzetten voor het beheer van aanvragen als bedoeld in lid 1, de **bijbehorende** processen, lopende [...]besluiten **en uitgevaardigde besluiten, in een gemakkelijk toegankelijke vorm**. Dit portaal of deze portalen kunnen [...] toegang geven tot de relevante milieu- en geologische gegevens en besluiten die beschikbaar zijn in het **op het geografisch informatiesysteem gebaseerde centrale digitale** portaal [...], zoals bedoeld in artikel 10, lid 3, van Verordening [xxxxx] van het Europees Parlement en de Raad.”.

Artikel 4

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk twee jaar na de vaststelling ervan aan deze richtlijn te voldoen. Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen onverwijld mee.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor die verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 5

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Artikel 6

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter
